DRŽAVNO TOŽILSTVO V LJ.
Došlo 13. V. 1930 krat, prilog.

Poštnina plačana v gotovini | Leto LVIII. | V Ljubljani, v torek, dne 13 maja 1930 | Št. 108 | 1. izdaja | St. 2

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen pondeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2992

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ob jubileju ljubljanskega velesejma

Dalekovidni so bili možje, ki so leta 1921 prišli na misel osnovati po vzoru drugih mest velesejem tudi v Ljubljani. Mnogo težkoč so morali premagati in niso povsod našli potrebnega razumevanja za to institucijo, v veliki meri tudi pri onih, ki bi imeli od velesejma največjo korist. Zlasti trgovina in industrija sta presojali velesejem bolj pesimistično. Toda danes, ko smo neposredno pred otvoritvijo X. mednarodnega vzorčnega velesejma, imajo ti dalekovidni ustanovitelji velesejma to zadoščenje, da velesejem uspeva, je vsako leto večji in danes ni človeka, ki bi smatral naš velesejem za nepotreben. Glasovi, da se sejem ne bo obdržal itd., se niso uresničili in sedaj računamo z velesejmom kot vsakoletno prireditvijo.

Kmalu po vojni se je pokazalo, da se naša industrija, obrt in trgovina lepo razvijajo in da njihova prodaja lepo napreduje. Opazilo pa se je, da je trg za naše gospodarstvo zelo omejen, saj ni segal daleč čez slovenske meje. Priti je moral velesejem, ki je pridobil naši produkciji in trgovini odjemalcev po celi državi, pa tudi v inozemstvu. Pokazal je vsem, da imamo razvijajočo se obrt, da nam mnogo stvari ni treba uvažati, kar obremenjuje občutno našo trgovinsko bilanco, dalje da je naša produkcija sposobna kriti v mnogočem potrebe v naši državi in da je kvaliteta naše produkcije taka, da lahko konkurira z obrtno delavnostjo drugod v državi in celo v inozemstvu. Velesejmi so bili najsijajnejša manifestacija našega gospodarstva, ki se je ponavljala vsako leto in vedno privabila dovolj kupcev in interesentov.

Velesejmi so vzgojno vplivali na našo produkcijo. Pokazali so nam, kaj zmore naša produkcija in katere predmete bi se še izplačalo producirati. Mnogim našim obrtnikom je preskrbel dovolj naročil, da so lahko svoje podjetje povečali, saj so dobili odjemalce tudi iz drugih krajev države, dočim se je prej krog njihovih odjemalcev gibal v ozkih mejah okoli njih domačije. Omenjamo le našo pohištveno obrt, ki sedaj stalno razstavlja na naših sejmih, in ki vsako leto beleži nove uspehe zlasti, kar se tiče kakovosti izdelkov. Povzpela se je na tako visoko stopnjo, da nam boljših kvalitet ni treba hoditi iskat v inozemstvo in da je popolnoma nepotreben uvoz pohištva iz tujine, ki ga še vedno izkazuje naša uvozna statistika. Z velesejmom si je naša pohištvena obrt, ki se vedno bolj industrializira, pridobila odjemalcev ter ime tudi drugod v državi, tudi v onih krogih, ki so doslej domače proizvode smatrali za manjvredne in se niso mogli privaditi na misel, da je tudi domača produkcija sposobna izdelovati izdelke, ki so kvalitativno na višini.

Največje važnosti pa je naš velesejem za tujski promet. Lahko rečemo, da je eden izmed najvažnejših tujskoprometnih faktorjev, zlasti pa je koristil Ljubljani, ki je z njim ogromno pridobila. Pomisliti je samo treba, da privabi velesejem vsako leto na tisoče ljudi iz naših slovenskih krajev v Ljubljani, kamor najbrže ne bi prišli tako pogosto. Nadalje prihaja letno na tisoče ljudi iz ostalih pokrajin države, ki najbrže zaradi Ljubljane same ne bi prišli k nam, pač pa jih je privabil velesejem. Izračunati je treba, kako velike vsote puste tujci v Ljubljani. Koliko stanov je v Ljubljani, ki imajo znatne dohodke od tujskega prometa. Poleg vsega tega pa mnogo ljudi, ki pride v Ljubljano na velesejem, porabi priliko ter si ogleda tudi druge naše kraje, ki imajo tako tudi korist od velesejmske prireditve. Skratka, velesejem stori izredno veliko za povzdigo našega tujskega prometa, od katerega imamo vedno več dohodkov in ga negujemo z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Zaradi navedenih razlogov je potrebno, da se vsi zavedamo teh dejstev in da zlasti merodajni faktorji podpirajo prizadevanja agilne velesejmske uprave, ki se trudi, da vsako leto napravi prireditev tako privlačno, da oni, ki pridejo na velesejem, ponovno zopet prihajajo, saj vedo, da jim bo prihodnja prireditev zopet prinesla kaj novega, kaj pomembnega. Zlasti pa si velesejmska uprava prizadeva, da bo letošnja prireditev res uspela. Zaradi tega, ker so dosedanji prostori za to število razstavljalcev bili premajhni, je zgradila dva nova paviljona, ki bosta lahko pod svojo streho vzela dobršno število razstavljalcev.

Trdno smo prepričani, da bo, kakor doslej vsako leto, tudi letošnja prireditev zadovoljila, zlasti ker je jubilejna, in želimo ljubljanskemu velesejmu, da bo še nadalje tako uspešno deloval v korist našega gospodarstva, kakor tudi tujskega prometa.

25 milijonov za Ljubljano

Gradila se bo carinarnica z uradniško hišo in skladišči ter tlakovale ceste

Belgrad, 12. maja. m. V Belgradu se mudi že več dni ljubljanski podžupan prof. Evgen Jarc in intervenira v zadevah ljubljanske občine.

Belgrad, 12. maja. m. Finančni minister je podpisal rešitev, s katero se

1. sprejme predlog ljubljanske občinske uprave, da se lahko izvršijo dela za zgraditev poslopja za carinarnico, za carinska skladišča, za občinski trošarinski urad, in stanovanjskega poslopja za uradnike;

2. da se sme izdati potrebna vsota za nakup zemljišča za premestitev v raznih železniških objektov;

3. da se sme presekati in tlakovati Vilharjeva, Šmartinska in Gosposvetska cesta, ter Lovska ulica in ostanek Resljeve in Masarykove ceste.

Stroški za vse ne smejo presegati 25 miljinov dinarjev. Ministrstvo odobrava, da se stroški krijejo iz neangažiranega kaldrminskega fonda, to je 8,600.000 dinarjev.

Odobrava pa se obenem, da občina lahko najame 16,400.000 Din posojila pri Državni hipotekarni banki, na podlagi kaldrminskih dohodkov letno 1,600.000 Din.

S tem je rešeno zelo važno vprašanje ljubljanske komunalne politike in storjen velik korak k njenemu napredku. Državna hipotekarna banka bo gotovo to posojilo odobrila na podlagi od države izdanega dovoljenja, da se letno to posojilo izplačuje iz dohodkov kaldrminskega fonda.

Žalostno stanje naših rudarjev

Delegacija rudarjev pri finančnem ministru, ki je obljubil svojo pomoč — Tudi ostali ministri so dali slično zagotovilo

Belgrad, 12. maja. m. Zastopnika druge rudarske skupine g. Štuc in g. Bedenik je danes popoldne sprejel finančni minister gosp. Švrljuga. Po daljšem razgovoru sta mu naslikala žalostno stanje, v katerem se nahajajo slovenski rudarji, ter mu sporočila svoje želje in predloge. Prosila sta g. ministra, naj se zavzame za to, da bi se čimpreje pričel polni obrat in bi bil s tem dan rudarjem zopet zaslužek. Posebno sta poudarila nujnost državne denarne podpore rudarjem in njihovim rodbinam.

Finančni minister g. Švrljuga je izjavil, da so mu te zahteve v glavnem že znane, da jih bo vpošteval in da bo stopil v dogovor z ministrom za šume in rude in z ministrom za socijalno politiko. V sporazumu z njima bo uredil in ukrenil, kar je mogoče in potrebno, da se ta beda rudarjev vsaj omili.

Imeli smo priliko razgovarjati se z zastopniki rudarjev, ki so nam povedali še naslednje o svoji intervenciji:

Minister za socijalno politiko nima na razpolago nobenih fondov za podpiranje brezposelnih rudarjev, ki, kakor znano, po dosedanji zakonodaji za slučaj brezposelnosti niso zavarovani kakor ostali delavci. Minister je delegaciji priporočil, naj tudi rudarji delajo na to, da se za rudarje ustanovi fond za brezposelnost in za slične krize, ki bi znale nastopiti v bodočnosti.

Delegacija je izjavila, da krivda ni na strani rudarjev, če se to vprašanje svoječasno zanje ni ugodno uredilo. Rudarji so s svoje strani že doslej kakor bodo tudi v bodoče storili vse, da se sporazumno z vpoštev prihajajočimi faktorji ugodno uredi pereče vprašanje: podpiranje v slučaju brezposelnosti in sličnih kriz.

Minister za socijalno politiko je obenem zagotovil, da se bo glede podpor sporazumel s finančnim ministrom. Slično zagotovilo so dobili delegatje tudi v ostalih ministrstvih, in upamo, da se bo ta zadeva ugodno uredila.

59. zasedanje Sveta DN

Uvod k francosko-italijanskim pogajanjem

Ženeva, 12. maja. n. Danes dopoldne ob 11 se je Svet Društva narodov sestal k 59. zasedanju pod predsedstvom jugoslovanskega zunanjega ministra **dr. Marinkoviča.**

Nemški zunanji minister **dr. Curtius** je poročal o carinski mirovni konferenci.

Henderson je že enkrat naglašal veliki interes angleške vlade, ki polaga največjo vrednost na bodoča pogajanja za boljšo organizacijo gospodarskih odnošajev, posebno v evropskih državah. Predlagal je, da se k bodočim pogajanjem povabijo **vse države**, ne samo one, ki so podpisale zaključni protokol carinske konference.

Glede poročila o harmonizaciji pakta Društva narodov s Kellogovim paktom, o čemer se bo razpravljalo šele na septembrskem zasedanju Društva narodov, je podal danes samo Henderson nekako senzacionalno izjavo, da je angleška vlada, ki je do sedaj ugovarjala proti dalekosežnim spremembam pakta Društva narodov, pripravljena odobriti poročilo in da celo upa, da bo poročilo soglasno odobreno. Seja Sveta Društva narodov je bila nato odgodena na jutri.

Na zaupni seji je Svet Društva narodov sklenil na angleški predlog, da se postavi na dnevni red palestinsko vprašanje. Angleški zunanji minister bo poročal o sestavi preiskovalne komisije za dogodke pri zidu objokovanja v Jeruzalemu.

Henderson je danes opoldne povabil na kosilo italijanskega zunanjega ministra Grandija. Splošno se to smatra za uvod k francosko-italijanskim pogajanjem o mornariškem vprašanju, katerih se bo udeležila tudi Anglija.

Gandijev naslednik aretiran

Angleška vlada aretirala Abbas Tjabija in 60 prostovoljcev — Gandiste bo vodila zdaj gospa Naidu — Patel oznanja neplačevanje davkov — Nemiri v Džalalpuru — Bombna letala delajo red v Pešavarju

London, 12. maja. Dasi je položaj v Indiji slej ko prej zelo resen, se zdi, da bodo energične odredbe vlade revolucionarnemu gibanju nacionalistov kmalu kos.

Sicer je dobila angleška vlada vplivnega nasprotnika v odstopivšem predsedniku ustavodajne skupščine Patelu, ki je na javnem shodu v Suratu pozval množico, da naj, dokler bo Gandi v zaporu, ali dokler nacionalni kongres ne sklene drugače, Indi ne plačujejo davkov. Na ta način da bo Indija dobila veliko bitko za popolno neodvisnost in svobodo. Tudi bojkot angleških pa tudi drugih inozemskih izdelkov se nadaljuje, tako da so trgovci, ki kupujejo svilo iz Kitaja in Japonske, odpovedali naročila za čas treh mesecev. Bojkot pa trgovci izrabljajo v oderuško dviganje cen.

Angleška vlada je v nedeljo aretirala v Karačiju Abbasa Tyabji-ja in 60 njegovih pristašev, ki so korakali v Darsano, kjer so hoteli zasesti tamošnje soline. Oblast je tudi odločena aretirati Patela, čim bi njegovo delovanje prekoračilo izvestno mejo. Abbas Tyabji je za slučaj svoje aretacije imenoval za svojo naslednico baje gospo Naidu.

Podkralj javlja, da je za vzdrževanje reda in varnosti v Indiji mobiliziranih 312.000 mož oborožene sile.

Sovražnost med Indci in muslimani narašča. V Karačiju se je ob priliki muslimanskega praznika razvil večtisočni sprevod muslimanov, katerega so nacionalisti hoteli napasti. Vendar je policija to energično preprečila. V Lahoreju je oblast omejila muslimanske žrtve krav, ki se bodo smele zaklati samo v gotovem delu mesta in v zaprtem dvorišču.

Razširjajo se mali letaki, podpisani od »Vrhovnega poveljnika hindostanske armade«, ki jih nalepljajo ponoči in v katerih se prebivalstvo poziva, da se proti Angležem oboroži. Zaradi ogromnih tehničnih sil kakor tudi policije in vojaštva, ki s tanki patruljira po mestih, ni prišlo dozdaj do spopadov drugod kakor v Džalapuru. Tu so se množice zbirale po ulicah in skušale izzvati nerede, čeprav je oblastvo prepovedalo vsako zbiranje. Nastopiti so morali policijski oddelki z vojaštvom, nakar so se množice poskrile po hišah. Medtem, ko je vojaštvo krožilo po mestu, se je kakih 5000 oseb oborožilo s kamenjem in z drugimi predmeti, da napadejo vojaške čete. Pet kamijonov strojnicami in z oddelki z bombami, ki so bili prepeljani iz Bombaya, je končno napravilo red. Položaj je še nadalje resen.

Nemirna je tudi severozapadna krajina, kjer nacionalisti paktirajo z afganskimi obmejnimi plemeni in tudi z boljševiškimi emisarji. Haji Turan Gzai, vodja enega od indskih gorskih plamen, je prispel s svojimi pristaši 20 milj pred Pešavar in resno groža javni mir. Oblasti so zahtevale, naj se vrne s svojimi spremljevalci, nakar je Haji Tura Gzai napravil na cesti barikado s posekanimi drevesi. Odposlanih je bilo 40 zrakoplovov, da »preiščejo teren«. Rezultat še ni znan.

Kakor poročajo, bo na današnji popoldanski seji londonskega parlamenta tajnik za Indijo Wedgwood Benn sporočil dan objave poročila Simonove ustavne komisije. To poročilo je rezultat večmesečnih posvetovanj Simonove komisije, ki je zborovala pod predsedstvom sira Johna Simona. Poročilo bo objavljeno istočasno v Indiji in v Angliji in bo imelo dva dela. V prvem delu se bavi poročilo s položajem v Indiji, dočim vsebuje drugi del predloge za indijsko ustavno reformo. Kakor poročajo, bo med objavo prvega in drugega dela poročila kratek presledek.

Wedgwood Benn bo tudi poročal o dogodkih v Pešavarju.

Kraljeva zahvala slov. zadrugarjem

Belgrad, 12. maja. m. Predsednik Zadružne zveze minister za šume in rude g. dr. Korošec je danes prejel na pozdravni brzojav, ki je bil poslan z glavne skupščine Zadružne zveze tale odgovor:

»Prejemši z zadovoljstvom izraz udanosti, poslan z glavne skupščine Zadružne zveze v Ljubljani je Njeg. Vel. kralj mi blagovolil naročiti, da se vsem, ki so bili udeleženi na skupščini, izrazi njegova srčna zahvala. Minister dvora B. Jevtič.«

Stanje ministra Radivojeviča

Belgrad, 12. maja. AA. Zdravstveno stanje prometnega ministra inž. Radivojeviča je popolnoma zadovoljujoče. G minister je prebil noč prav dobro, temperatura znaša okrog 37 stopinj. Bolnik ne čuti nikakih bolečin. Creva funkcijonirajo normalno. G. Radovojevič se subjektivno počuti dobro.

Bogdan Medakovič †

Dunaj, 12. maja. n. V tukajšnjem sanatoriju je danes umrl bivši predsednik hrvatskega sabora dr. Bogdan Medakovič v 75. letu. Truplo bodo prepeljali v Zagreb.

Profesor Plečnik v Splitu

Split, 12. maja. z. Žirija za regulacijo Bačvic je imela več sej, ki se jih je udeležil tudi profesor ljubljanske tehnike arhitekt Josip Plečnik. Na seji so razpravljali o načrtih, ki jih je prišlo 22. Največ jih je iz inozemstva.

Nemško brodovje v Splitu

Split, 12. maja. z. 14. maja pride v splitsko pristanišče oddelek nemške vojne mornarice in ostane tam do 21. maja. V tej skupini bodo 1 križarka in 5 torpedovk. Vse te ladje so najmodernejše konstrukcije, zgrajene po vojni. Pri tej priliki pride v Split admiral naše mornarice Stanković. V teku svojega bivanja v Splitu bodo nemški mornarji napravili več izletov v splitsko okolico.

Plovba po Donavi

Belgrad, 12. maja. AA. V zvezi z akcijo mednarodne trgovske zbornice, ki želi rešiti vprašanja plovbe na mednarodnih rekah in zlasti vprašanje plovbe na Donavi, je sklenil jugoslovanski odbor te zbornice, da skliče konferenco predstavnikov naših gospodarskih organizacij in zainteresiranih gospodarskih ministrstev. Na tej konferenci bodo pretresana v podrobnostih vsa ta vprašanja in bo določeno stališče, ki odgovarja interesom naše države. Na podlagi te konference bo sestavljena delegacija iz zastopnikov jugoslovanskega nacijonalnega odbora mednarodne trgovske zbornice, gospodarskih korporacij, pristojnih ministrstev in njih zastopnikov pomorskega in rečnega prometa in združenja raznih brodolastnikov, ki bo imela nalogo braniti interese naše države na mednarodni konferenci v Parizu.

Anglija prekinila zveze v sveto Stolico

Rim, 12. maja. z. V vseh diplomatskih krogih je zbudila pozornost okolnost, da je angleški minister pri sveti Stolici Chilton bil nagloma premeščen v Chile. Istotako je tudi prvi svetnik poslaništva Randall zapustil Rim in odpotoval na Angleško. V vatikanski legaciji je ostal tajnik, ki po karijeri ni diplomat in ima samo nalogo čuvati diplomacijo, arhive in šifre. Ta premestitev se tolmači tako, kakor da je Velika Britanija radi nesoglasja s sveto Stolico, ki je nastopila proti malteškemu ministrskemu predsedniku Stricklandu, dejansko prekinila zveze s sveto Stolico.

Velika gospodarska kriza na Madjarskem

Budimpešta, 12. maja. z. Vprašanje prodaje letošnje letine prizadeva madjarski vladi velike skrbi. Že teden dni traja v Budimpešti anketa o tem, kako bi se omogočila prodaja žita. Veliko senzacijo je vzbudila vest, **da je neka angleška tvrdka stavila madjarski vladi ponudbo za odkup vse letine na Madjarskem. V tem slučaju zahteva monopol za izvoz žita.** Ta ponudba je povzročila veliko akcijo ne samo v trgovskih krogih, marveč tudi v krogih mlinarjev, ker bi to pomenilo nadzorstvo tujega kapitala nad madjarskim kmetijstvom.

Rom.-grški odnošaji

Atene, 22. maja. AA. Doznavajo, da je romunski poslanik v Atenah g. Langarascano tekom svojih zadnjih razgovorov z grškim ministrom za zunanje zadeve g. Mihalakopulosom predlagal, naj se sklene nova trgovinska pogodba med Romunijo in Grčijo. Sedanja romunska pogodba je bila sprejeta meseca septembra 1927. leta za nedoločen čas.

Doumergue zapustil Alžir

Oran, 12. maja. AA. Predsednik francoske republike Doumergue je posetil mestno hišo ter pregledal bolnišnice. Opoldne je prisostvoval svečanemu banketu. Popoldne je Doumergue zapustil Alžir, kjer mu je bil povsod prirejen navdušen sprejem in odkoder bo ponesel najboljše spomine.

Hindenburg se umakne l. 1932 na deželo

Berlin, 12. maja. AA. V poučenih krogih trdijo, da se bo sedanji predsednik nemške republike Hindenburg aprila 1932 umaknil po končani predsedniški dobi v Neudeck v vzhodni Prusiji.

Volitve v Gornji Šleziji

Varšava, 12. maja. AA. Včeraj so bile volitve v Gornji Šleziji. Potekle so v popolnem redu. Nikjer ni bilo incidentov. Nemci so postavili v imenu vseh meščanskih strank enotno listo, dočim so nemški socialisti postavili samostojno listo. Po dosedanjih izidih se zdi, da so Nemci prav aktivno sodelovali pri volitvah. Nastopili so v strnjenih vrstah. Nemcev je glasovalo skoro 100 odstotkov, ostalih volivcev pa okrog 70 odstotkov. Navzlic temu so se na več mestih poljski glasovi povečali. Tako je na pr. v industrijskem središču Svjentohvice glasovalo leta 1928 vsega 12.457 volivcev, od teh za Nemce 4715, poljskih glasov je bilo oddanih 8207. Pri včerajšnjih volitvah je na tem mestu glasovalo 13.076 volivcev, od tega je bilo Poljakov 10.341, Nemcev pa 4660. Podobno so poljski glasovi narasli, glasovi Nemcev pa nazadovali v Cjiješinu v srezu Lublinjec in drugod. Štetje glasov še ni končano. Končni izidi bodo znani tekom današnjega dne.

Mednarodni rudarski kongres

Varšava, 12. maja. AA. »Pat« poroča, da bodo na dnevnem redu mednarodnega kongresa rudarjev v Krakovu tale vprašanja:

1. Konstituiranje predsedništva kongresa in izvolitev komisij.

2. Poročila izvršilnega odbora o dogodkih po kongresu v Nimesu. Poročila bodo podali: Obče poročilo g. Delapre, tajnik mednarodnega odbora; o racionalizaciji rudarske industrije Nemec g. Herger; o strokovni izobrazbi rudarjev Nizozemec g. Wanderbilde; o izenačenju arbitražnih metod in oblik poravnave Anglež Cook; o izseljevanju in priseljevanju Belgijev g. Detier; o borbi proti vojni Francoz g. Quentin; o denarni odškodnini za primer nezgode in bolezni Nemec g. Bork-Schulz; o kontroli dela v rudnikih Francoz g. Vignet; o rudarskih dopustih Poljak g. Stančik.

3. Volitve novega izvršilnega odbora in določitev datuma in mesta prihodnjega kongresa rudarjev.

Potresi in poplave

Teheran, 12. maja. AA. Potres v Aserbejdžanu je baje zahteval 2000 človeških žrtev. Potresi v okolici Salmasa se nadaljujejo. V bližini Urumyaha je nastala radi potresa razpoka v dolžini treh kilometrov.

London, 12. maja. n. Po potresu v Indiji in Perziji prihajajo sedaj vesti o poplavah na otoku Cejlonu, ki so napravile ogromno škodo. Samo v Colombu je porušenih 1000 hiš in je 10.000 ljudi brez strehe. Električna centrala v mestu je pokvarjena, tako da ni električne struje na razpolago.

Iz Svakopmunda v južnozapadni Afriki se poroča, da je bil tam nekoliko milj od brega hud podmorski potres. Morje je vrglo na obrežje na tisoče mrtvih rib, tako da se oblasti bojijo epidemije.

Bojevit govor Mussolinija v Livornu

Krepak protiodmev iz Francije

Rim, 12. maja. AA. Agencija Stefani poroča: Včeraj dopoldne je prispel v Livorno predsednik italijanske vlade Mussolini. Sprejela sta ga minister prometa in minister mornarice. K sprejemu se je zbrala ogromna množica iz mesta in okolice. Vse mesto je bilo v zastavah. Tudi v mestu samem je bil Mussolini predmet viharnih ovacij. Najprej se je predsednik ital. vlade Mussolini napotil v pomorsko akademijo, kjer je pregledal gojence. Zatem je Mussolini prisostvoval službi božji pod vedrim nebom. Služba božja se je zaključila z molitvami za kralja in Duceja. Po službi božji je Mussolini odšel v ladjedelnico. Tudi tu je Mussolinija pozdravljala velika množica. Mussolini je imel na delavstvo nagovor in mu zatrjeval, da vlada skrbi za blagostanje delavskega razreda. Tu je Mussolini sedel v avtomobil, ki se je komaj prerival skozi velike množice. Odtod se je Mussolini odpeljal na trg kralja Alberta. Sodijo, da je bilo tu zbranih 100.000 ljudi. Po dolgotrajnih in nepopisnih ovacijah je Mussolini stopil na tribuno, ki je bila postavljena sredi trga in imel na množico nagovor, v katerem je med drugim dejal:

»Italijanski narod si po osemletnem fašističnem režimu ne želi samo blagostanja, temveč zahteva zase tudi ugled in svoje mesto na svetu. Vsemu italijanskemu ljudstvu, pa tudi narodom izven italijanskih meja, želim povedati, da ne iščemo prenagljenih pustolovščin. Če bi nas pa kdo napadel in hotel okrniti našo neodvisnost in našo bodočnost, ta ne ve s kakšnim temperamentom dvignem na noge ves italijanski narod. Če bi kdo hotel napasti revolucijo črnih srajc, potem bi bil ves narod, bi bili starci, deca, kmetje, delavci in vojaki eno samo ljudsko telo, žareča krogla, ki jo lahko vrženo proti vsakomur.«

Mussolinijeve besede je sprejela množica z ogromnim navdušenjem. Mussolini se je nato odpeljal v vladno palačo, kjer se je udeležil intimnega kosila s predstavniki oblastev. Mussolini se je moral opetovano pokazati na balkonu. Zbrana množica mu je prirejala neprestane ovacije.

Pariz, 12. maja. n. **Agresivni ton novega govora, ki ga je imel včeraj Mussolini v Livornu z vodilno mislijo, da bo fašizem zdrobil vsakogar, ki bi se predrznil, zastaviti pot razvoju Italije, se smatra v Franciji za malo razveseljiv začetek ponovnih pogajanj v Ženevi med Francijo in Italijo.**

Rim, 12. maja. n. Uradno poročilo o Mussolinijevem govoru v Livornu izrecno ponavlja krepke Mussolinjeve izraze, katerih torej ni smatrati za oratorične cvetke. Ni nobenega dvoma, da je ta nova grožnja enostransko naperjena proti Franciji. »Impero« je na prvi strani z debelimi črkami objavil napis: »Nobena sila na svetu, to naj razume tudi Francija, ne more preprečiti italijanskih zahtev, ker je njena sila božje narave.« Tudi drugi listi pišejo sedaj jasno. Zdi se torej, da se nova francosko-italijanska pogajanja ne bodo začela baš pod srečno zvezdo. **Zdi se torej, da se je ponesrečila tudi angleška posredovalna akcija.**

Pariz, 12. maja. n. Vsi pariški listi, celo »Liberte«, ki je doslej gojila velike simpatije za fašizem, se smatrajo za prisiljene, da so nastopili proti Mussoliniju ter svare francosko vlado, naj se ne da oplašiti po nobenih italijanskih grožnjah ali zavesti k prevelikim koncesijam.

Zopet notranjepol. kriza v Avstriji

Angli,a in Francija zahtevata razorožitev Heimwehra in Schutzbunda — Nesoglasje v vladi

Dunaj, 12. maja. n. V svojih nedeljskih govorih sta voditelja Heimwehra, knez Starhemberg in dr. Steidle zagrozila vladi, da mora misel razpustitve ali razorožitve samoobrambnih formacij opustiti. Če bo vlada prišla z razorožitvenimi načrti, se bo Heimwehr postavila proti njej. Ker je podkancler in vojni minister Vaugoin, ki je zdaj postal načelnik stranke, na dunajskem shodu krščanskih socialcev razvijal bolj heimwehrovski program kakor program lastne stranke, se je že pokazala opozicija proti novemu voditelju krščanske socialne stranke od strani poslanca Kunschaka. Kar se tiče razorožitvenega predloga vlade, je naperjen le proti nošenju orožja, o razpustitvi obrambnih zvez pa ne bo nobenega govora. Sicer je pa znano, da Avstrija ne dobi inozemskega posojila, ako ne razoroži tako Heimwehra kakor Schutzbunda. V svrho, da skrajša začenjajoče se strankarske boje, namerava vlada že jeseni izvesti nove volitve, ki bi se imele sicer vršiti šele prihodnjo spomlad. V vladi sami vladajo velika nesoglasja. Včerajšnje heimwehrovske prireditve, med njimi tudi proslava desetletnice tirolskega Heimwehra v Innsbrucku, so potekle povsod v miru in redu, samo v Gradcu je prišlo do manjših spopadov, pri čemer je bil en mož težko ranjen.

Poljska element miru na vzhodu

Varšava, 12. maja. l. Spričo armadnega povelja ruskega komisarja za narodno obrambo Vorošilova, ki govori o neki nameri svetovnega kapitalizma, da napade Rusijo, piše oficiozna »Gazeta Polska«, da tako Poljska kakor vse ostale baltiške države niso interesirane na padcu sovjetskega režima in da bi bila udeležba teh držav na kakršnikoli intervenciji proti sovjetom blaznost. Misel, da bi se ustvarila neodvisna Ukrajina kot barijera proti Rusiji, spada v preteklost. Te oficijozne izjave imajo tem večji pomen, ker se istočasno opaža precejšnje izboljšanje odnošajev med Poljsko in Nemčijo. Poljsko-nemško prijateljstvo bi pomenilo vsekakor boljšo garancijo za ohranitev miru na vzhodu nego kakšne protiruske koalicije. Tudi Estonija, Finska in latiška republika so solidarne s Poljsko, da je treba tako s prijateljsko politiko napram Nemčiji kakor napram Rusiji utrjevati stabilnost razmer na severovzhodu Evrope. Rusija ima preveč dela, da uredi svoje razmere doma, da bi mogla biti miru opasna, na drugi strani pa so tudi resni nemški krogi nehali igrati se z mislijo, da drže Poljsko v šahu s pomočjo Rusije in odlični nemški politični in kulturni delavci čedaljebolj propagirajo idejo nemško-poljskega sodelovanja.

V Španiji je zdaj vse mirno

Madrid, 12. maja. Vesti, da je bil nameravan pod vodstvom štirih generalov puč, ki naj bi vpostavil diktaturo, ki naj bi bila še ostrejša, kakor je bila diktatura Primo de Rivere, so se izkazale kot močno pretirane. Res je samo, da je neki minister sedanje vlade zaupno opozoril dr. Maranona, predsednika Ateneja, v katerem se vrše prireditve republičanov, ki z nečuveno vehemenco posebno napadajo kralja, da bi tako sistematično hujskanje mladine moglo vesti zopet do vojaške vlade. Republikanci so to svarilo, ki je bilo mišljeno čisto dobrohotno, razumeli tako, kakor da je nevarnost diktature v resnici že tu in so sklicali zaupen sestanek, na katerega so pozvali tudi dva republičanska generala in ju vprašali, da bi armada v takem slučaju republičanom pomagala. Generala sta odgovorila, da so republikanci v armadi v taki manjšini, da je bolje, če republikanci svojo agitacijo omilijo. Ker je tudi socialistična stranka izdala parolo, da naj se delavstvo ne udeležuje nobenih pučističnih poskusov s strani republikanske buržuazije, so izgledi za kako revolucij ov republikanskem smislu vsaj zaenkrat slabi.

Na drugi strani je treba vzeti v poštev, da kralj sam ne želi povratka vojaške diktature, ker je sam toliko moder in j v zadnjem četrtletju dal toliko dokazov državljanske previdnosti in spretnosti, da je kaj takega kakor želja po povratku diktature pri njem popolnoma izključena. Kralj pa tudi ne misli zamenjati Berenguera z drugim človekom, ker je ta, čeprav nima izvanrednih zmožnosti, vendar zaradi svoje neoporečne poštenosti najboljša oseba, na katero se more kralj zanesti, da bo vpostavil normalne razmere.

Vergilova proslava

Rim, 12. maja. AA. V vseh podeželskih središčih se je včeraj na svečan način proslavila 2000 letnica pesnika Vergila. Kot govorniki so nastopili odposlanci italijanske kraljevske akademije. Pesnika Vergila so predočevali kot oznanjevalca bodoče slave Italije in kot prvega velikega nacionalnega pesnika.

Športne novice

Milan, 12. maja. AA. Lahkoatletične tekme med reprezentancama Italije in Francije so končale z zmago italijanskega moštva.

Rim, 12. maja. AA. Včerajšnji nogometni izidi: Arsizijo : Brescia 2 : 0, Legnano : Atalanta 1 : 0, Biellesse : Reggiana 2 : 0, Fiorentina : Lecce 1 : 1.

Rim, 12. maja. AA. Pri mednarodnih jahalnih tekmah je zmagala skupina italijanskih jahalcev, ki so jo tvorili polkovnika Forquet in Borsarelli ter major Betoni. Tekem se je udeležilo sedem narodov.

Zagrebška vremenska napoved. Večinoma napol oblačno. Nestalno. Zmerno toplo.

Razne novice z vsega sveta

Pariz, 12. maja. AA. Havas poroča: Senator Pams, bivši minister in bivši kandidat za predsednika republike, je umrl.

London, 12. maja. AA. Stanley Baldwin je bil predlagan za kancelarja univerze v Cambridgeu. Volitve bodo prihodnjo soboto.

Bologna, 12. maja. AA. C cirkusu »Gleich«, ki razpolaga z velikim zverinjakom, so se sprli lastniki s pomožnim osobjem. Krotilci divjih zveri so se hoteli maščevati nad lastniki s tem, da so skušali odpreti kletke divjih zveri. Policijska oblast je še pravočasno posredovala ter dala prijeti sedem krotilcev.

Montevideo, 12. maja. AA. V bližini rta Punta Boava je zašlo poštno letalo, ki vzdržuje poštni promet med Buenos Airesom in Rio de Janeirom, v gosto meglo in hude nalive. Piloti so izgubili orijentacijo, vsled česar je letalo padlo v pečine. 4 potniki in piloti so bili ubiti.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: Zaenkrat pi nevarnosti slane. Izpremenljivo, hladno vreme, v prostih legah verjetno. — Južne Alpe: Precej jasno, višja temperatura.

Prvi vsepoljski evharist. kongres v Poznanju

Poljaki hočejo letos manifestirati svoje katoliško prepričanje. Pokazati hočejo vsemu svetu, zlasti pa lastnim političnim voditeljem, da je katolicizem bistveno spojen s poljsko narodno odušo. Morda je taka manifestacija na Poljskem sedaj bolj potrebna kot kdajkoli poprej. Zakaj tudi na Poljskem so se začele zbirati sile, ki skušajo mladini iztrgati iz duš vero. Svobodomiselno učiteljstvo postaja v tem oziru zelo predrzno, ker čuti oporo v prosvetnem ministru. Letošnja manifestacija poljskih katoličanov pomeni tudi prvi javni nastop katoliške akcije. Že več let so poljski škofje, duhovniki in verniki z vedno večjo vnemo uresničevali principe katoliške akcije. Po dekanijah so se vršili sestanki duhovščine, kjer je spoznala pomen in bistvo katoliške akcije. Katoliška akcija, ki ni nič drugega kot sodelovanje neduhovnikov s Cerkvijo pri vzvišenem poslanstvu širjenja kraljestva božjega ter poglabljanje lastnega verskega življenja, taka katoliška akcija je mogoča samo tam, kjer je apostolski duh. Apostolske verske gorečnosti pa ni brez obnove v duhovnih vajah in pogostega prejemanja sv. zakramentov. Zato so se zlasti letos vršile vsepovsod duhovne vaje za dijaštvo in katoliška omladinska društva, ki so bile vsepovsod zredno dobro obiskane.

Ko vidi človek ogromne množice ljudi, ki se borc za iste ideale, in ko opazuje čudovito požrtvovalnost in neutrudljivo delavnost pri drugih ljudeh, tedaj nehote odpade iz njegove duše velik del lagodnosti in brezbrižnost. V ognju in navdušenju drugih se podesetorita njegova energija in požrtvovalnost. Ta mobilizacija katoliških sil ima tako namen odstraniti tudi tisto razdaljo, ki jo je povzročila pripadnost raznim političnim strankam na katoliškem temelju ter pritegniti k verskemu življenju mlačneže.

Tako se vrši letos od 27. do 29. junija prvi vsepoljski evharistični kongres v Poznanju. Posvečen je predvsem razpravljanju o poglobitvi katoliške akcije. Udeležile se ga bodo številne deputacije poljskih izseljencev iz Francije in Amerike. V posebni sekciji se bo razpravljalo o delu za cerkveno zedinjenje. Kakor namreč cirilmetodijsko gibanje predpostavlja v kakem narodu precejšnjo stopnjo verske gorečnosti, tako na drugi strani šele cirilmetodijska misel poglobi in razširi apostolsko delavnost. V slovanskem svetu pa je edino s pomočjo resnega in sistematičnega dela mogoče spojiti narodno in versko misel. V vsakem slovanskem narodu treba dati pobožnosti domač in narodni pečat, torej oživotvoriti misel, ki jo je vrgel med Slovence prelat dr. Grivec v svojem članku »Slovensko katoličanstvo« v »Kraljestvu božjem«. Dokler narodna misel ne bo črpala iz verske in dokler se ne bo pobožnost prilagodila narodnemu značaju, tako dolgo se bo slovanski živelj izgubljal v tujini v verskem in narodnem oziru kljub vsem naporom poskusom, da se ohrani.

Poljski evharistični kongres se vrši v Poznanju ravno zato, da bi se poudarila narodna stran poljske katoliške religioznosti. V poznanjski katedrali počivajo ostanki prvih poljskih kraljev. Tu je imel svojo prestolnico Mešek, ki je l. 866. pokristjanil poljski narod, iz Poznanja se je širila poljska oblast in omogočila uspešno širjenje in poglobljenje krščanstva. Na velkopoljskem ozemlju v Gneznu so cela stoletja počivali ostanki sv. Vojteha, po rodu sicer Čeha, a tako polnega cirilmetodijske misli, da poljski narod še danes nobenega svetnika tako ne časti kakor njega.

V Poznanju se bo koncem junija zažgal kres, ki bo moral vplivati tudi na ostale katoliške in pravoslavne Slovane.

—b—

Delniška družba za izvoz kmetijskih pridelkov

Belgrad, 12. maja. z. Danes popoldne ob 4 se je vršil ustanovni občni zbor Priviligirane delniške družbe za izvoz kmetijskih pridelkov kraljevine Jugoslavije. Občni zbor je bil v dvorani glavne Zadružne zveze. Otvoril ga je predsednik Združenja izvoznikov Dragiša Matejič. Za predsednika je predlagal glavnega ravnatelja Državne hipotekarne banke Vojina Gjuričića. Ta je pri tej priliki podal poročilo ustanovitvenega odbora, naglasil je, da znaša osnovni kapital 30 milijonov. Razdeljen je na delnice po 100 Din, ki se glasijo na ime. Sedaj se emitira polovica tega zneska. Nj. Vel. kralju so poslali brzojavni pozdrav.

Nato so bile volitve v upravni in nadzorstveni odbor. V upravnem odboru so: kot zastopnik trgovinskega ministra g. Edo Markovič iz Zagreba, upravitelj patrijarhijskih posestev Cvijanović iz Dalja. Od glavne Zadružne zveze Gjuro Survin, Kosta Andić iz Belgrada, predsednik »Agrarie« iz Novega Sada Müller, dr. Vladimir Glaser iz Ljubljane. Od strani izvoznikov: Oskar Weiss iz Zagreba, Mihajlo Bajloni iz Belgrada, Gedeon Djundjerski iz Novega Sada, Dragiša Matejić, Voja Petković, Milivoj Sičarević, vsi iz Belgrada.

V nadzorstvenem odboru so: od finančnega ministrstva Dragomir Dragojević. Od glavne Zadružne zveze Vekoslav Gortan, Djoka Perin iz Sarajeva, Joca Budišin iz Vel. Bečkereka, od strani izvoznikov Dragoslav Majdanac iz Belgrada, Slavko Mesarović iz Sremske Mitrovice in Stevo Matič iz Skoplja.

Belgrajske vesti

Belgrad, 12. maja. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je podpisal odlok, s katerim je pomaknjen v višjo skupino predstojnik zavoda za zaščito dece v Ljubljani g. dr. Bogoljub Dragaš.

Belgrad, 12. maja. m. Na svoji seji je odbor Priviligirane agrarne banke odobril nastopna posojila: 325 hipotekarnih posojil v znesku 10 milijonov 158.000 dinarjev, 1937 zadružnih posojil v znesku 8,165.350 Din in dve menični posojili po 36.000 Din.

Belgrad, 12. maja. AA. 25. in 26. maja bo v Dubrovniku konferenca zastopnikov poslodavskih zbornic iz vse države. Na dnevnem redu bodo vprašanja našega gospodarstva. Po končani konferenci se napotijo udeleženci iz Dubrovnika v Podgorico, da službeno obiščejo zbornico za TOI v Podgorici.

Slovenija sprejema Čehoslovake

Prisrčen sprejem v Ljubljani

Ljubljana, 12. maja.

Češkoslovaški strojevodje, ki se mude od 2. maja dalje na ekskurziji po Jugoslaviji, so doživeli v nedeljo dopoldne veličasten sprejem. Na slavnostno okrašenem kolodvoru jih je pričakovala velika množica ljudi, tukajšnjih železničarjev, ženstva, zastopnikov oblasti in organizacij ter drugega

Sprevod s kolodvora po Miklošičevi cesti

občinstva. Ko so se polegli burni pozdravni klici, je goste — okoli 300 po številu — pozdravila cela vrsta govornikov, zastopnikov raznih oblasti in organizacij, dalje zastopnica ženstva, v imenu gostov se je zahvalil g. Stuhly, gna. Elza Dežmanova pa je ljubko deklamirala pozdravno pesem. Pevci »Sloge« so zapeli »Kde dumov muj«. Gostom in njihovim damam so bili izročeni šopki. Nato se je razvrstil po Masarykovi in Miklošičevi cesti velik sprevod z godbo »Sloge« na čelu. V sprevodu so korakali godba in pevci »Sloge«, gostje, ženstvo v narodnih nošah, reprezentanca gostov in naših železničarjev, naši železničarji in ostalo občinstvo. Pred magistratom je goste pozdravil župan dr. Puc, zahvalil pa se mu je g. Stuhly. Sprevod je nato šel po Mestnem in Starem trgu, Sv. Jakoba mostu, Cojzovi cesti do spomenika Ilirije. Ves čas se je iz oken usipalo na goste cvetje. Pred spomenikom Ilirije sta govorila češkoslovaški konzul g. Orszagh in g. Stuhly, pevci pa so zapeli »Bože pravde«. Sprevod je šel nato preko Kongresnega trga in Erjavčeve ceste, odšel do banske palače. G. banu se je šla poklonit šestčlanska deputacija naših in čeških strojevodij. G. ban je želel gostom kar najprijetnejše bivanje pri nas. Pred muzejem je bil ves sprevod fotografiran. Nato je sprevod odšel do kolodvora, od tam pa so gostje odšli v skupinah v Keršičevo restavracijo, kjer so imeli skupno kosilo. Popoldne so si gostje ogledali Grad, Vodnikov spomenik, pred Prešernov spomenik pa so položili venec. Zvečer se je vršil v Unionu slavnosten banket, ki so se ga udeležili tudi odlični predstavniki oblasti. Predsednik strok. društva strojevodij g. Dežman je podaril gostom lep spominski album. G. Stuhly je nazdravil Nj. Vel. kralju Aleksandru, ban g. Sernec je omenjal tradicionalno vzajemnost češkega in našega naroda in nazdravil predsedniku Masaryku. Govorili so še železniški direktor dr. Borko, g. Ivan Tavčar za mestno občino, vicekonzul g. Orszagh in g. Stuhly. Nato je sledil koncert pevcev in godbe »Sloge«. Danes zjutraj ob 5.15 so se gostje odpeljali na Gorenjsko.

Na Gorenjsko!

Izlet češkoslovaških strojevodij po Jugoslaviji gotovo ne bi bil popolen, če si gostje poleg drugih lepot naše domovine ne bi ogledali tudi naših najlepših krajev, naše romantične Gorenjske, naših biserov, Bleda in Bohinja. Zato je bil današnji dan potovanja češkoslovaških strojevodij namenjen naši solnčni Gorenjski.

Po snočnem banketu v »Unionu« so se gostje udobno razpoložili k počitku kar na kolodvoru v svojem lastnem vlaku. Tam jih ni moglo skrbeti, kdaj da bo vlak nadaljeval pot proti Gorenjski; nihče ni mogel zamuditi...

Točno ob četrt na šest zjutraj se je vlak pomaknil z ljubljanskega kolodvora. Pred salonsko garnituro vlaka so pripregli dvoje težkih, s cvetjem in zelenjem okrašenih lokomotiv, prometni uradnik je dal signal — in strojevodja je segel po masivnem železnem ročaju ter spravil tako cel dolgi vlak v tek; z enim potegom roke je spravil strojevodja vseh 220 svojih stanovskih in poklicnih tovarišev iz Češkoslovaške pod svojo oblast. Saj se mi potniki dostikrat ne predstavljamo dovolj jasno, da smo na vožnji v vlaku varno spravljeni le radi skrbnega vodstva enega samega človeka — strojevodje na lokomotivi.

Jutro je bilo krasno; dan se je videl kot nalašč pripraven za izlet. Čudovita lepota naše zemlje, naših planin in gozdov pod vrhovi je koj ob začetku vožnje iz Ljubljane zadivila tiste goste, ki so se bili že dvignili v kupejih iz mehkih postelj. Ko je vlak sopihal proti Kranju, je solnce božalo že z vso svojo jutranjo močjo skozi okna zastrtih kupejev ter prijetno dramilo še speče goste. Planine, ki jih je bil v zadnjih dneh znova zapadel sneg, so žarele v solncu. Nad vrhovi so počivali ali se tu in tam prepeljavali po nebu mali beli oblački. Spodaj pod gorami so se vlekle rahle meglice, ki so se dvigale tu pa tam tudi iz rosnih polj ali razoranih razorov.

Tak je bil dan, ko je vlak z gosti ubiral pot do Kranja. Tam so vstavili vlak le toliko, da sta bili znova postreženi lokomotivi z vodo. Potem pa spet dalje, do Lesc brez prestanka. Vlak je namreč vozil kot izredni brzovlak štev. 913.

Proti Podnartu se je po vozovih oglasila budnica, pristno slovenska seveda: napotila se je skozi vozove skupina v narodnih nošah, na čelu vsem fant s harmoniko, ki je vneto igral vso pot; drugi pa so peli in vriskali ter trkali na vrata vsakega posameznega kupeja. Ni zlomek, da se ob zvoku vesele harmonike in ob vrisku slovenskega fanta ne bi predramil še tak zaspanec! In res: gostje se dramijo drug za drugim iz postelj, vstajajo, se ozirajo skozi okna; hodniki hkratu zažive: umivanje na splošno, urejevanje, šale, prijetno zdehanje na vse strani, in — ah, krasne so te planine! O glejte, ste videli sneg, sneg...

Čudijo se naši bratje z juga, ki v treh vozovih spremljajo svoje tovariše Čehe po vsej poti skozi Jugoslavijo, čudijo se tudi Čehi, ki letošnjo zimo menda sploh niso videli snega —: o, glejte, glejte, sneg...

In občudujejo blaženo romantiko naše Gorenjske: rosna polja po dolinah, tam zadaj zelene gozdove, pa še zadaj za njimi in nad njimi bele, zasnežene vrhove planin: — joj, kako divna je zbilja Slovenačka!

Tam za Otočami, ko se je vlak pehal že proti radovljiškemu tunelu, se je gostom razodel očak Triglav v vsej svoji jutranji lepoti; žal, da je bil prav na vrhu zastrt z malim oblačkom. Kljub temu je goste pogled na Triglav, najvišji vrh v Jugoslaviji, očividno zadovoljil in jih navdal z novim občudovanjem.

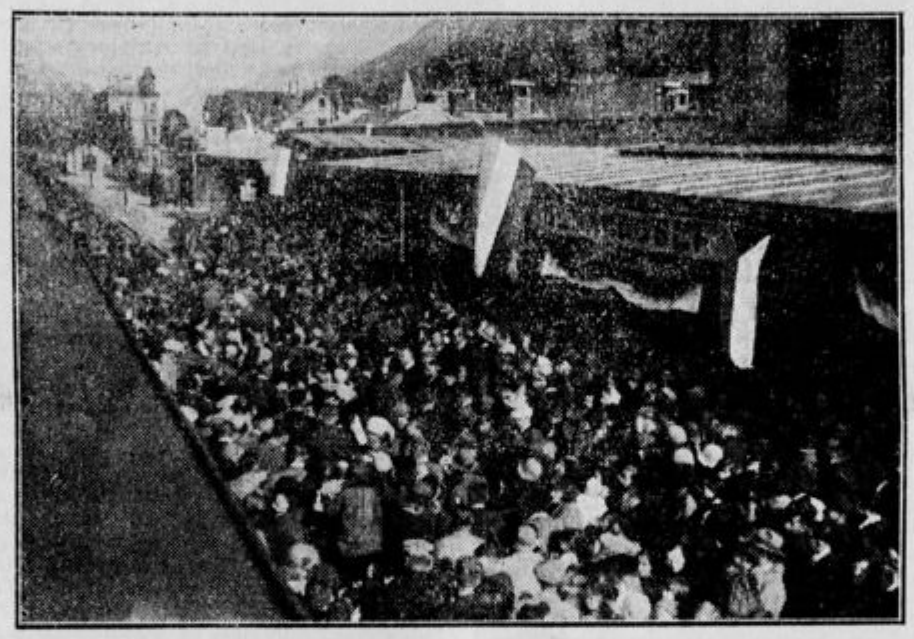

Na jeseniškem kolodvoru

Ko vozi vlak skozi Radovljico, je zbrana na kolodvoru množica ljudi, ki čaka jutranjega vlaka proti Ljubljani. Gostje doživijo ta dan prve pozdrave; ljudje na kolodvoru mahajo in živahno kličejo gostom, ki jih vlak vozi mimo.

V Lescah

je bil prvi prijateljski pozdrav na Gorenjskem. Najprej od vsega ljudstva, ki se je vozilo z Jesenic v vlaku proti Ljubljani; ljudje — potniki, so se drenjali k oknom, se nagibali ven in mahali z rokami ter klicali dragim gostom: živio, živio! Tudi gostje so že prijeli za zastavice in vneto odzdravljali skozi okna.

Uradno je goste na kolodvoru v Lescah pozdravil okrajni glavar iz Radovljice g. dr. Tekavčič. Zaželel je gostom v imenu radovljiškega okrajnega glavarstva prijetno bivanje na naši zemlji, v naročju slovenskih gorskih velikanov, med našim gostoljubnim ljudstvom. Nato je goste v imenu občine Lesce pozdravil župan Ažman, v imenu fare pa g. župnik Avsec. Vsem trem se je v imenu vseh gostov zahvalil predsednik organizacije češkoslovaških strojevodij, g. Stuhly.

Na kolodvoru v Lescah se je zbrala tudi šolska mladina, ki je v živem špalirju prav po otroško prijazno in živahno pozdravljala goste s pisanimi narodnimi zastavicami. Zbrano mladino je prijazno nagovoril g. Stuhly, češ, naj bo slej ko prej poslušna in ubogljiva zlasti dragim roditeljem, potem pa še učiteljem, ki jo vsega dobrega in koristnega uče: le tako boste namreč zrastli v verne, poštene in zveste sinove in hčerke svoje slavne, lepe in velike domovine! Na zdar! Živeli!

Viharen vzklik je nato zaoril vzdolž kolodvora in iz oken vseh voz v vlaku: Na zdar! Živeli! Nakar je vlak nadaljeval svojo pot proti Jesenicam. Gostje so ves čas z isto vnemo in živim zanimanjem občudovali lepoto vseh krajev ob progi, zlasti bele vrhove planin na obeh straneh.

Veličasten sprejem na Jesenicah

Jesenice, 12. maja.

Krasno sliko je nudil peron jeseniškega kolodvora, bil je okrašen kot morda še ne od otvoritve karavanske železnice. Ves je bil v zelenju ter v narodnih zastavah. Najkrasnejši in nadvse originalen pa je bil slavolok pri vhodu na jeseniško postajo. Na prvem in tretjem tiru sta bili postavljeni popolnoma enaki lokomotivi, obe ovenčani s cvetjem in venci. Med obema pa se je raztezal velik slavolok z napisom v sredini »Pozdravljeni«. Na nasprotnih koncih lokomotiv pa češkoslovaški pozdrav »Na zdar!«. Točno ob napovedanem času je privozil posebni vlak. Godba je zaigrala pozdrav in iz stoterih grl se je oglasil prisrčen pozdrav češkoslovaškim gostom. Dasi je bila ura za izletnike zelo zgodnja, so bili videti jako sveži in razpoloženi.

Ponoči je na Jesenicah močno deževalo, zjutraj pa je posijalo zlato solnce, kar je splošno veselo razpoloženje gostov in pozdravljajočih Jeseničanov še povečalo.

Na kolodvoru se je bil že zdavnaj pred prihodom vlaka zbralo obilo jeseniškega občinstva, ves peron je bil pravzaprav spremenjen v živo gnečo. Ob prihodu vlaka so po vsem kolodvoru zapiskale lokomotive, ljudje na peronu so vzklikali gostom, godba pa je zaigrala češkoslovaško in našo državno himno.

V imenu jeseniške skupine strojevodij je pozdravil goste najprej strojevodja Ulčar, nato v imenu vsega osebja jeseniške kurilnice šef kurilnice g. Tuma, v imenu občine pa mestni župan Čufer. Nato je mala Verica Ulčar izročila g. predsedniku Stuhlyju lep šopek šmarnic z besedami: Gospod predsednik, sprejmite v spomin ta šopek rož z naših planin! Mali deklici se je predsednik za njen lepi šopek zahvalil s poljubom.

Nato se je g. predsednik Stuhly zahvalil vsem govornikom za v pozdrav izrečene besede. V svojem odgovoru je g. predsednik povdarjal predvsem potrebo čim ožjih osebnih stikov med nami, ki smo bratje. Mi se zavedamo — je rekel g. Stuhly, — da nismo prišli v Jugoslavijo med tuje ljudi, v tujo državo; nasprotno: mi vemo, da smo prišli v Jugoslavijo med prijatelje, med brate, saj tvorimo vsi skupaj eno samo veliko slovansko skupnost. Verjemite, da se na severu premnogokrat spominjamo na Vas brate tu na jugu. Niso nam sicer dali koridora, ki bi nas vezal tudi po zemlji medsebojno, toda mi vseeno prihajamo doli k Vam. Nam ni treba koridora, ker največja vez med brati je srce. In v tem znamenju Vam kličem: hvala in živeli!

G. predsednik Stuhly je nato izročil v imenu organizacije češkoslovaških strojevodij svojim tovarišem na Jesenicah lepo izdelano spominsko diplomo z geslom: Zvestoba za zvestobo!

Po kratkem postanku, med katerim so se gostje podali v kolodvorsko restavracijo k pripravljenemu zajtrku, je vlak med igranjem godbe in med živio klici nadaljeval pot proti Bledu. Na Dobravi so gostje izstopili in se peš napotili

skozi Vintgar.

Čudovite tesni in bobneči vodopadi so na slehernega gosta napravili kar najlepši vtis. Ponovno so gostje povdarjali silno lepoto naših krajev, katerim ni zlepa para na svetu.

Po prihodu na Bled, kjer jim je bil v Zdraviliškem domu pripravljen mal prigrizek, so se razkropili gostje in si v skupinah ogledovali vse znamenitosti Bleda in okolice. Nekateri so se z avtobusi odpeljali tudi v Bohinj in k izviru Savice. — Kosilo in večerja je bila za goste pripravljena v Zdraviliškem domu na Bledu, spali pa so spet v kupejih svojih lastnih voz kar na kolodvoru Bled-Jezero.

Pred ljubljanskim magistratom.

Kdor si želi nabaviti

aluminijasto, emajlirano sivo ali modro kuhinjsko posodo, naj se pred nakupom iste obrne na tvrdko z železnino

STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA SV. PETRA CESTA 35

Točna in solidna postrežba!

DARMOL

čokolada za odpiranje

Spomin padlim Vačanom

Vače, 11. maja.

V tej prastari, prazgodovinski naselbini, ki je prav posebno znamenita po svoji situli, veliki čaši podobni posodi iz brona in nepregledenem številu gomil in žar, je sedanji rod, ki tod biva, potem ko je na žrtvenik vojne dal svojih 53 sinov, sklenil, da tudi vlije iz brona ne več situle marveč mogočen zvon. 1716 kil težek, ki naj bo spominski glasnik vojnih žrtev, buditelj k miru, slogi, delu in samozataji. Ne ene situle marveč tisoč in tisoč bi napolnile solze našega rodu, ki jih toči dan za dnevom za mrtvimi sinovi in izgubljenimi brati. Preko teh starodavnih grobišč in preko prelepih posavskih bregov do Sv. gore, Sv. Miklavža in Moravč in še naprej:

mirú tu in bratske ljubávi znanilec,
to javljaj strmečim bregovom:
Slovenija ne zabi nikoli trpinov,
ki padli so v obrambo sinovom.

Po 40 metrov in več visoki mlaji, postavljeni po raznih dohodnih cestah v Vače, pred tiho cerkvijo in še drugod z raznimi napisi poudarjali to-le:

Mrtvih ne zabi, žive pa drami.

Pred slavnostjo je visel na dveh mogočnih lipah pred cerkvijo in čakal, da se posvečen in maziljen dvigne v zračne višave. Prelepe obrede je izvršil moravški g. dekan Janko Cegnar, se v cerkvi z globoko občutenim govorom spomnil žrtev domače vaške fare, poudarjal kako silno so slovenski fantje in možje iz daljne Galicije in od drugod hrepeneli po domačih zvonovih in nato imel sv. mašo z asistenco. Nato se je ljudstvo zbralo na odprtem prostoru pred cerkvijo in tam je spet bivši vojni kurat Bonač opisal kako silno slovenski rod ljubi svoje zvonove, kako neizrečeno hudo je bilo ljudstvu, ko se je poslavljalo med vojno od svojih zvonov in kako so vojaki, ko so po dolgem času spet čuli daleč v zaledju enkrat zvonove govorili: Le pojte zvonovi, naprej in naprej potrkavajte, da se vam ubije glas, da se vam razplini vse vaše bronasto meso, da se vam razstopi in izpuhti glas v višave. Zakaj sneli vas bodo hudodelci, prekvasili in premesili vaše trdo meso, vas preobličili v žrela in postali boste besne zveri. Mesarili nas boste, ubijali, mi pa se bomo božjastno zvijali, krčili in poslušali v smrtnem pričakovanju vaše divje rjovenje.

Končal je s srčno željo, naj ta zvon nikdar in nikoli ne mesari otrok sedanjega rodu, ampak naj vedno le izpolnuje to, kar želi sv. Cerkev od svojih zvonov.

V imenu Zveze slovenskih vojakov se je zahvalil g. župniku Iv. Riharju, odboru na čelu naustrašeni vojni tovariš Kimovec, pevskemu zboru, godbi iz Zagorja, vsem darovalcem in prosil, naj se še tisti zbude iz mrtvila, ki imajo sicer vedno polna usta nasvetov in kritike, ko pa je potreba, se oddolže s prav bagatelnimi svotami. Takih je po večletni skušnji prav dovolj.

Možje iz vaške fare! Hvala Vam, naj Vam bo zvon padlih s prelepo spominsko ploščo pod zvonikom v čast, ponos in bodrilo. Naj Vam nekoč zapoje k večnemu počitku sladko in tolažljivo, naj bo pa vsem domačim in številnim izletnikom kot glas trpinov iz boljnih poljan, ki v mogočnem koru nam kličejo: molite za nas in tako se ponašajte, da dragocena človeška kri nikoli več v taki meri se ne vsrka v črno grudo, kot je to bilo v strašni žaloigri svetovne vojne.

---

† Simon Ogrin v ljubki anekdoti

Leta 1926. je pokojni Simon Ogrin slikal tri mesece farno cerkev pri Sv. Vidu nad Cerknico. Je to zadnje njegovo veliko delo, sploh izmed največjih njegovih del, saj je sam rekel, da tako pestro in bogato ni še slikal nobene cerkve.

Bil je Simon Ogrin izmed tistih srečnih ljudi, ki gre človek vselej boljši od njih, kakor je prišel k njim. In čeprav pravijo, da so delavci pri hiši hujša zadeva, kakor prisadna pika na vratu, je bilo le nekako težko slovo, ko je Simon pospravil barve in čopiče.

Mož, blag in dobrohoten, je bil tudi blagega in dobrohotnega dovtipa, nikdar strupenega, vedno krotkega. Med več drugimi je povedal tudi, kako je bil ponarejalec denarja.

Pred leti je slikal v Šmarjeti pri Novem mestu na pročelju župne cerkve dve svetniški podobi in farno zavetnico, sveto Marjeto, ki strahuje hudega, strupeno zelenega zmaja. (Te slike so bile na fasadi stare cerkve, ki se je morala umakniti novi, ki je bila pred par leti dozidana). Stal je na odru, imel razstavljene piskre in piskerce, razložene čope in čopice in mešal na poskobljani deski, ki mu je bila za paleto, barve, da bi bil samo pisano mavrico spravil v zadrego.

Pa pride neki mesar gori na oder, si ogleduje slikarijo zdaj od te strani, zdaj od druge pokima, reče: »Dobro, dobro, lepo, lepo« in gre.

Drugi dan ob isti uri pride spet mesar na oder: »Lepo, lepo; za to reč je treba imeti oč, kaj ne?«

»Seveda! Laže pride, kakor brez njih!«

»Sem si tudi sam tako mislim,« je rekel mesar in šel.

Tretji dan:

»Saj pravim, vi znate! Saj bi se lintverja kar bal; bi človek mislil, da bo verigo vtrgal, tako je napeta! Za tako stvar je treba imeti roko, kaj ne?«

Četrti dan:

»Vi bi znali še denar delati?«

»Saj ga delam!«

»Da ga delate?« se je začudil in šel.

Peti dan:

»Sem si mislim, da znate denar delati! Ali ga ne bi nekaj odstopili meni? Saj bi plačal tako primerno reč, no, da bi oba imela nekaj.«

»Odstopil? Ga nimam še prav dosti narejenega.«

»A tako?«

Šesti dan:

»No, ali imate danes že kaj več denarja narejenega?«

»Ga imam malo več — pa ga ima župnik.«

»Župnik?« se je mesar globoko začudil.

»Seveda! Oh, vi me niste prav razumeli, jaz ko slikam, si delam denar!«

Posihmal mesar ni več hodil občudovat napete verige lintverjeve.

Janez Pucelj.

Kaj pravite?

Gospodje okrog »Slovenca«! Prav in lepo je, da tako vestno pišete in poročate o snovanju protituberkuloznih lig po Slovenskem. — Nam, ki živimo po delavskih revirjih, kjer po bednih stanovanjih jetika kosi očete, matere, otroke in samske delavce, so storili gospodje z ustanavljanjem lig proti jetiki dragoceno uslugo. Interes naroda in države zahteva, da tako početje vsakdo podpira po svojih močeh. Cilj je vreden plemenitih žrtev, ker gre za rešitev zdravja in življenja tisočev in tisočev.

Kako bomo sodelovali? Mi delavci bomo morda zmogli še kako paro za bojni fond, več bomo storili s propagando in podpiranjem predavanj. Izobraženci nas bodo učili, nam predavali in nam nudili sredstev, kako se varovati jetike v družini. — Tisti pa, ki imajo denar, denar in zopet denar, tisti bodo odrinili celo po kak stotak ali tisočak! In to je tista reč, ki se mi zdi, da je treba reči odkrito besedo!

Brali smo, kako strašna beda vlada med delavstvom. Posebej opozarjam na poročilo iz Kočevja, kako tam stradajo in gladujejo mlade delavke. Med rudarji strada sedaj do 10.000 družin! Ali javnost ve, kaj se to pravi? Slaba stanovanja in lakota — to dvoje proizvaja jetiko kar na debelo! Zato prašam človekoljubne in plemenite gospode od protituberkulozne lige: »Ali bo Vaše delo v korist naroda imelo kak uspeh, če pa ljudje ne bodo imeli dostojnih bivališč in potrebne hrane? Kaj bo pomagalo kočevskim delavkam tucat predavanj in filmov, če pa bo reva zraven od lakote omedlevala?«

Ali ni res tako, gospodje? Če je tako res, vsaj ponekod, je jasno, da bomo protituberkulozno ligo prosili za pomoč! Delo protituberkulozne lige bo uspešno in blagoslovljeno tembolj, čim večjo moč bo imela: preganjati vzroke jetike! Morda je res, da bo zato kak tisočak manj prifrčal v blagajno. Zato bo pa manj jetike med ljudmi! In zato ravno gre!

Koledar

Torek, 13. maja: Servacij, mučenec.

Osebne vesti

— **Konkurznega izpita** dne 7. in 8. maja 1930 v Ljubljani so se udeležili sledeči gg.: **Fister** Franc, kaplan v Ribnici, **Ile** Andrej, kaplan v Leskovcu, **Jenko** Mihael, kaplan v Trebnjem, **Jeraša** Franc, kaplan v Preddvoru, **Kirar** Franc, kaplan v Cerknici, **Kokel** Franc, ekspozit pri Sv. Jošiu nad Kranjem, **Kovačič** Anton, kaplan v Št. Jerneju, **Pečnik** Janez, kaplan v Šmihelu pri Novem mestu, **Sinkovec** Stanislav, kaplan v Žireh, **Zupanc** Alojzij, župni upravitelj v Šmihelu pri Žužemberku.

Novi grobovi

† **Grof Jož. Ant. Barbo.** V Novem mestu je v nedeljo zvečer nenadoma umrl bivši drž. poslanec in kranjski deželni odbornik grof **Barbo**, graščak na Rakovniku pri Št. Rupertu. Truplo pokojnika je bilo prepeljano na Rakovnik, kjer bo v četrtek ob 10 dop. blagoslovljeno ter v Št. Rupertu pokopana v rodbinsko grobnico. V teku zadnjih 10 let se je rajni g. grof, ki je bil osebno kavalirski značaj, bavil s kmetijstvom in drugimi gospodarskimi zadevami.

† **Na Boh. Beli** je umrl g. Friderik **Oliščič**, posestnik in trgovec, odlikovan z redom sv. Save. Pogreb bo v sredo ob 9 dop.

N. v m. p.!

Mala kronika

★ **Razpisane župnije.** Z okrožnico je bila dne 9. maja 1930 razpisana župnija Bohinjska Bistrica v radovljiški dekaniji. Rok razpisa poteče 25. maja 1930.

★ **Otvoritev postajališča »Sela pri Otovcu«.** Dne 15. maja t. l. se otvori na progi Karlovac—Novo mesto postajališče »Sela pri Otovcu« med postajama Črnomelj in Semič. V tem postajališču bodo imeli postanek vsi potniški vlaki, ki so razvidni iz voznih redov na postajah.

★ **Natečaj.** Konjeniška podčastniška šola v Nišu sprejme dne 1. oktobra 1930 večje število gojencev iz prebivalstva in vojske. Pravico udeležbe pri natečaju imajo vsi mladeniči od 17 do 21 leta starosti, ki znajo pisati in brati. Pogoje natečaja, kaki dokumenti so potrebni in kako lepe izglede imajo v bodočnosti, more vsak kandidat zvedeti pri občini in orožniški postaji, pri vojnem okrogu in pri tej šoli.

★ **Ušel starišem.** Iz Stožic pri Ljubljani. Že prejšnji teden je je od doma nenadoma pobrisal posestnikov sin Franc Presetnik, p. d. Trkov. Fant bo star okrog 17 let; kam se je namenil, nihče ne ve. Že en teden ga pogrešajo in starši so v resnih skrbeh zanj. Sodijo, da jo je fant pobral ven iz države; zadnje čase je veliko govoril in sanjaril o širnem svetu, zanimal se je za Carigrad, Pariz. Potem ga je hipoma zmanjkalo, nobene sledi ni za njim.

★ **Draga cigareta.** Nekje v Srbiji je imelo okrajno sodišče te dni prav zanimivo pravdo. Radenko Rajović je tožil Sekulo Kaludjerića radi tatvine ene same cigarete. In to cigarete iz najslabšega savskega tobaka. Sedela je namreč ob neki priliki v predmestni kavarni družba moških, med njimi tudi Sekula Kaludjerić. Prisedel je potem še Radenko Rajović; iz žepa je potegnil tobačnico ter zvil iz savskega tobaka cigareto. Poleg njega je sedel Sekula, ki je meni nič tebi nič vzel Rajovićevo tobačnico izpred njega na mizi ter pričel sebi zvijati cigareto, — iz tujega tobaka. Prašal seveda ni, če sme. In Rajović je bil užaljen, pa je tožil. Radi uboge cigarete se je vršila na sodniji razprava. Sodnik je predlagal spravo, ki sta jo toženec in tožitelj res sklenila. Obtoženi Kaludjerić je plačal za tisto cigareto kar štiriindvajset dinarjev. Pa mu je bilo žal, ko je odhajal iz sodnije, češ: morda bi do konca ostali pri 100 Din, kolikor sem sprva zahteval. Drag je bil ta špas kljub temu!

★ **V Službenih novinah** št. 105 od 10. maja t. l. je objavljen »Zakon o ureditvi jugoslovenske svobodne cone v Solunu«, dalje »Zakon o odpravi belgrajske kaznilnice«, »Uredba o načinu vzgoje v zavodih za vzgojo dece in mlajših mladoletnikov«, »Uredba o ustanovitvi zdravniške komisije«, »Pravilnik za polaganje višjega drž. strokovnega izpita za uradnike finančne kontrole II. kategorije« in »Izmenjave in dopolnitve v pravilih o polaganju drž. strokovnega izpita uradnikov ministrstva trgovine in industrije«.

★ **Velik proces v Belgradu.** V petek se je pričel v Belgradu velik senzacionalen proces. Na obtožni klopi sede advokat Ilija Uskoković, belgrajski davkar Dušan Ilić in Uskokovićev odvetniški koncepient. Vsi trije so osumljeni, da so hoteli po smrti Stane Uskokovićeve, ki jo je povozil avto, z nedovoljenimi manipulacijami prepisati njeno veliko premoženje na dozdevno družinsko skupno premoženje hišne zadruge Pera Uskokovića. Naval občinstva k tej razpravi je bil tako velik, da je morala skrbeti policija za mir in red v justični palači. Osumljeni davkar je bil obtožen, da je potrdil napačne dokumente. Razprava bo trajala več dni.

*

★ **Občni zbor Društva industrijcev in veletrgovcev** v Ljubljani se vrši v sredo dne 14. t. m. ob pol 4 popoldne v posvetovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, Beethovnova ulica 10. Razprava bo važna, zato je želeti čim verje udeležbe članov.

★ **Razglas.** Lov občine Velike Lašče se bo oddajal v zakup na javni dražbi za dobo od 1. julija 1930 do 31. marca 1936 v petek dne 6. junija ob 13. uri v občinski pisarni v Vel. Laščah. Dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri okrajnem načelstvu v Kočevju, soba št. 5.

★ **Velika loterija društva ruskega rdečega križa.** Prvo žrebanje te velike, po svojih dobitkih zelo privlačne loterije bo pod državno kontrolo v sredo, dne 14. maja. Zadetih bo 800 dobitkov in 8 premij. Ker ima ta loterija dvoje žrebanj in vsaka srečka brez doplačila velja za obe žrebanji, se opozarjajo lastniki srečk, da jih hranijo tudi za drugo glavno žrebanje, ki se vrši nepreklicno dne 14. nov. letos. Izid prvega žrebanja bo objavljen 21. maja. — Prodajalci srečk se opozarjajo, da takoj sklenejo obračun za prodane srečke.

★ **V gorah se izkaže kakovost vozil.** Švica je najboljše preskuševališče za vse avtomobile. Mnogo voz pride preko strmih prelazov le polagoma in v velikih razdaljah, ker se motorji preveč razgrejejo. Da je Mercedes odlično gorsko vozilo, je najboljši dokaz okolnost, da je bilo v letu 1929 okroglo 40 odstotkov vseh v Švico uvoženih nemških avtomobilov tvrdke Mercedes. Tudi Continental obroči so se v Švici sijajno obnesli po svoji trpežnosti.

★ **Pri zastrupljenjih,** ki jih povzroči pokvarjena hrana, dalje alkohol, nikotin, morfij, kokain in opij, je uporaba naravne »Franz-Josef«-grenčice zelo važno domače sredstvo. Zdravniški strokovni spisi navajajo, da pri zastrupljenjih s svincem »Franz-Josef«-voda ne le naglo odstrani najbolj trdovratno zaprtje, marveč tudi učinkuje kot specifično protisredstvo. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljana

Zadnja pot dr. Fr. Vodopivca

Ljubljana, 12. maja.

Vse velike simpatije in velik ugled, ki ga je užival zadnji slovenski veliki župan dr. Fran Vodopivec, so se danes na njegovi zadnji poti manifestirale v velikem obsegu. Pogrebni sprevod, ki je šel za njegovo krsto, je učinkoval po odličnih udeležencih in po svoji izredni dolžini. Med zvonenjem zvonov ljubljanskih cerkva je krsto s pokojnikovim truplom blagoslovil škof-koadjutor dr. **G. Rožman**, nato se je razvil po Erjavčevi cesti, Kongresnem trgu, skozi Wolfovo ulico, po Miklošičevi cesti in Komenskega ulici na pokopališče k Sv. Križu ves veliki žalni sprevod. Pred krsto je šla šolska mladina, dva voza s krasnimi venci, duhovščina s škofom dr. Rožmanom, prav tako v dveh vozeh, za temi pa štirivprežen voz s krsto. Za sorodniki so kot prvi korakali: g. ban ing. **Sernec**, divizijski general Sava **Tripković** in g. podban dr. **Pirkmajer**, dalje pa cela vrsta odličnih zastopnikov oblasti in korporacij, med katerimi naj omenjamo: predsednika višjega sodišča dr. **Rogino**, rektorja univerze dr. **Dolenca**, ljubljanskega župana dr. **Puca**, policijskega direktorja dr. **Guština**, predsednika OUZD dr. **Kreka**, predsednika Pokojninskega zavoda g. **Vrtovca**, predsednika bivše oblastne samouprave dr. **Natlačena**, bivšega predsednika deželne vlade za Slovenijo dr. **Brejca** in druge odlične osebnosti, dalje je šlo za krsto skoro vse uradništvo banske uprave, višje in nižje, zastopniki tujih držav, mnogo višje duhovščine, vseučiliški profesorji, zlasti z juridične fakultete, mnogo upravnega uradništva, tudi z dežele, zastopniki drugih uradov, člani občinskega sveta, društvo »Jadranske Stražec«, ki je svojemu pokojnemu predsedniku poklonila tudi lep venec. Ves dolgi sprevod je zaključilo veliko število drugega občinstva in ženstva.

Nad odprtim grobom se je poslovil od pokojnika zastopnik banskega uradništva, ki je poudarjal, da nas je pokojnik mnogo prezgodaj zapustil, čemur je bil vzrok, ker je imel preveč bremen na svojih ramenih.

Dr. Franu Vodopivcu bo slovenski narod ohranil v svojem srcu nepozaben spomin.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprta.
Opera: Norma. Red A.
Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Bahovec, Kongresni trg; Mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in Mr. Hočevar, Šiška VII.

⊙ **Lastniki avtomobilov in motornih koles,** ki so že dobili nove policijske reg. številke za svoja vozila, pa teh številk doslej še niso prijavili mestnemu vojaškemu uradu na Ambroževem trgu št. 7, I. nadstropje (soba št. 3), naj to nemudoma vsaj pa do 20. maja t. l. store, sicer bodo občutno kaznovani. Temu uradu je treba sproti prijavljati tudi vsako spremembo bodisi v lastništvu, bodisi v uporabljivosti ali nastanitvi vozila. Vsako vozilo, ki je nastanjeno na teritoriju mestne občine ljubljanske, mora biti prijavljeno tudi v mestnem vojaškem uradu, kjer so na razpolago tudi tozadevne popisnice, ki jih morajo lastniki izpopolniti za svoja vozila.

⊙ **Redni nabor za mesto Ljubljano** se vrši letos 19., 20., 21., 22., 23. in 24. maja v Mestnem domu — Krekov trg št. 2, ter se prične vsak dan točno ob 7 zjutraj. Podrobnosti so razvidne iz razglasa, ki je nabit po mestu, odnosno se lahko zve zanje v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7, I. nadstropje. Vsakdo naj se točno drži v pozivu navedenega dneva in ure ter naj si pravočasno oskrbi vse potrebne dokaze, ki jih mora s pozivnico vred predložiti rekrutni komisiji, ako hoče doseči kako ugodnost. Kdor se doslej za nabor še ni prijavil, naj to nemudoma stori, sicer bo sam, kakor tudi njegovi sorodniki in službodajalci v smislu vojnega zakona najobčutneje kaznovan.

⊙ **Vojaška prisega** obveznikov rojstnih letnikov 1880 do 1910 se vrši za mesto Ljubljana v nedeljo, dne 25. maja 1930, točno ob 11 v dvorani Mestnega doma — Krekov trg 2, I. nadstropje. Kdor doslej, kot vojaški obveznik, še ni prisegel kralju Aleksandru I. in se doslej v ta namen tudi še ni prijavil, naj se takoj zglasi v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7, I. nadstropje, kjer prejme tozadevno zglasnico, s katero se bo na dan zaprisege izkazal. Brez izkaznice ne bo nihče pripuščen k zaprisegi.

⊙ **Pregled častniške opreme** se vrši za mesto Ljubljano v nedeljo, dne 25. maja 1930, točno ob 9 v dvorani Mestnega doma — Krekov trg 2 I. nastropje. Vsi v Ljubljani bivajoči rezervni in drugi častniki, ki imajo svojo častniško opremo od države, se morajo omenjenega pregleda zanesljivo osebno udeležiti z vso dobljeno opremo. Kdor še ni v evidenci tukajšnje komande ljubljanskega vojnega okrožja, naj se v ta namen nemudoma javi v mestnem vojaškem uradu Ambrožev trg št. 7 I. nadstropje, kjer se mora redno prijavljati tudi vsaka sprememba bivališča itd.

⊙ **Pouk o pravilni kuhi s plinom.** Sedaj, ko se plinski kuhalniki in štedilniki vedno bolj rabijo, saj je kuhanje na plinu ravno v poletju najbolj prijetno, zanima gotovo vsako gospodinjo, kako se kuha in peče na plinu, da je poraba plina čim najnižja. V sredo in petek, t. j. dne 14. t. m. ob 4 popoldne in dne 16. t. m. ob 8 zvečer, bo varčno kuhanje na plinu pokazala praktično gdč. Perg z Dunaja in sicer v St. Jakobski šoli (vhod iz Florijanske ulice). **Brezplačne** vstopnice se dobe v pisarni mestne plinarne. Sedeži so numerirani in je vstop omejen le na število sedežev.

⊙ **Stavbne nasvete, načrte za novogradnje in adaptacije.** Tehnični biro »Tehnac, Ljubljana, Mestni trg 25/I. Telefon 25-80.

DIŠAVE »LON«

Ali je nemščina na naših srednjih šolah potrebna?

XVIII.

S prihodnjim šolskim letom 1930-31 se bo pričel postopoma izvajati na vseh naših srednjih šolah nov stalni učni načrt. Dosedanji začasni učni načrt, ki je v letošnjem šolskem letu dosegel 7. razred realk in gimnazij, bo prihodnje šolsko leto veljal še od 2.—8. razreda vseh treh srednješolskih tipov. Novi učni načrti še niso objavljeni, zato je važno, da se tudi, čeprav v zadnji uri, v tako važnem vprašanju, kakor je vprašanje, katerih jezikov se uči naša srednješolska mladina, še enkrat sliši mnenje najširših krogov.

Anketa v »Slovencu« je v dosedanjih izjavah z izredno enodušnostjo potrdila važnost pouka nemščine. Pri tem pa se ni prezrla francoščina. To je tudi čisto naravno. Vsi, ki smo absolvirali še staro gimnazijo, smo se učili navadno francoščine kot neobveznega predmeta. Znali smo ceniti velik pomen francoščine in gnala nas je tudi neka ljubezen do francoskega naroda. Vodnik nam je bil vzgled. Iz domače zgodovine smo vedeli, kako velik korak naprej je napravil naš narod v tisti dobi, ko je bila tedanja inteligenca francosko orientirana. Z lahkoto se je dijak, ko je šel v nižjih razredih skozi strogo delovno disciplino latinske šole, učil v višjih razredih v urah izven rednega pouka francoščine.

K učenju nemščine je pa silila prejšnjega dijaka stroga realnost, pa tudi brezsrčni državni pritisk. Prvo velja še danes. Omenil bi samo eno dejstvo in sicer, da je velik, bistven del našega naroda pod nemškim gospodstvom. V živem stiku s tem delom naroda mora ostati naš narod v celoti, zlasti pa naša inteligenca. Za to pa je neobhodno potrebno popolno obvladanje nemščine. Tudi okolnost, da se vsled svoje preteklosti in geografskega položaja najlažje spopolnjujemo do popolnosti v znanju nemškega jezika, se mi zdi važna. Na vsak korak slišimo zlasti v naših mestih, to velja tudi za Belgrad, govoriti pristne Nemce, ki hodijo k nam po trgovskih poslih pa tudi kot turisti. Ker pa je nemščina težji jezik kakor pa francoščina zlasti za one dijake, ki se uče latinščine, bi se morala nemščina poučevati kot prvi tuji jezik v vseh razredih vseh tipov srednjih šol, da se doseže res temeljito znanje jezika. Po prevratu je pri nas učenje nemščine bilo nepopularno. Polagoma smo se šele zavedli realnosti in sedaj dosezajo že boljši uspehi. Trpi pa vsled povojne miselnosti tista generacija, ki je šla v preteklih 10 letih skozi srednjo šolo, ker ne zna nobenega tujega jezika res dobro. Ako začne sedaj prosvetna uprava zopet z eksperimentom in izločitev nemščine iz učnega načrta sploh ali pa tudi le deloma je eksperiment, bo srednješolska mladina to takoj začutila in posledica bo še dalje ista — znanje tujih jezikov med našo inteligenco bo zopet padalo.

Dr. K. Capuder.

Pierre l'Ermite:

Življenje, polno lepih pesmi

Kako je vendar že daleč, kar se je včeraj zgodilo... Če se mudiš na zemeljskih potih, čutiš vsaj trdna tla pod svojimi nogami.

Čas je val na drveči vodi.

Čas ne ubeži preje, dokler nas ne odtrga v svojem besnečem teku s seboj.

Zato ga pa moraš prav izrabiti.

*

Najprej moraš torej svoj življenjski tek spoznati.

Ta je namreč tvoj! Popolnoma nekoristno je gledati z zavidnimi očmi na sosedovo življenje — naravno se zdi, da je boljše. Toda ni t v o j e življenje, torej tudi ni tebi namenjeno.

Tvoja pot leži vendar pod tvojimi nogami. Samo pojdi po njej!

*

Spominjam se stare podobe, ki sem jo nekoč videl v neki izložbi. Predstavljala je rokodelskega pomočnika — v roki je držal robec, ki je bil ves črn. Med silno ploho je našel zavetje pod nekim starim mostom. Revež dviga roke, otrple od mraza, s kretnjo najglobljo hvaležnosti: Moj Bog, zahvalim te, ker si mi dal, da sem našel ta most, ko toliko drugih ljudi trpi vso nevihto na nezavarovanih potih!...

To je bil moder potnik.

Posnemaj ga! Ne pripadaj k onim, ki za varstvo, ki so ga našli v času preizkušnje na poti življenja, ne najdejo nikoli niti besedice zahvale.

*

Treba pa je tudi to življenje urediti.

Ti vendar dobro veš, da sili vate dan na dan množica reči in ljudi in ti hoče ugrabiti čas z vsem mogočim prigovarjanjem. Tudi če bi ti ne vzela niti enega vinarja, ti bo vendar vzela s smejočo radostjo, ne da bi opazil, tvoj čas.

In to je gospodar - svet... to je gospa soseda na cestnem vogalu..., to je prijatelj v krožku..., to je tovariš, ki te zvabi h kozarcu dobre kapljice... To je prevzetni svet, nekoristna knjiga..., šop nevtralnih časopisov..., katalog, poln brezpomembnih stvari... To je neopredeljivo, nič, ki ti postane nekaj in te ovira, da ne moreš biti cel človek.

*

Torej ne smem vsega videti...? ne vsega slišati...? ne vsega čitati...? — Le navidezno!... Ali tudi vse ješ...? Čemu pač hočeš vsak dan vse vedeti, kar se v velikem svetu zgodi...? Kdo bi govoril o utrudljivem siromaštvu vseh revnih ljudi, ki jih množica nekoristnih reči, ki se v njih nakopiči, stlači? Stara šara človeškega mišljenja!...

Ne, še obstoja sveti red dolžnosti. In jaz ljubim pregovor, ki krasi steno moje zborovalne dvorane: najtežja dolžnost ti bodi največja dolžnost.

Ti pa ne smeš samo priznati svojega življenja, ne ga samo urediti, temveč tudi braniti. Česar ne braniš, ne moreš obdržati.

Braniti ga moraš z vsemi svojimi močmi, z božjimi in s človeškimi.

Moč tvoje slabosti, blagoslovljene od Boga, je neomejena. V onem, ki te krepi, zmoreš vse.

Če te človeško presojam, si vedno nekaj vreden; nikar se ne podcenjuj! Tvoja cena ni velika, pa je vendar še vedno cena!

Boj se slabotnežev in pesimistov..., boj se vednih nezadovoljnežev..., ljudi z uklenjenimi rokami..., boj se ljudi, ki pridejo k tebi zjutraj onega dne, ko potrebuješ vse svoje moči in ti rečejo: »Kako si vendar videti slaboten!...« Ta mal stavek, — zdi se, da nič ne pomeni —, je električni tok, ki more mimohiteče uničiti.

Moja zunanjost je enostavno taka, kakršno pač imam!... In s tem je to končano!

*

Končno pa moraš svoje življenje tudi ljubiti. Ono je tvoje bojišče..., ono je tvoja zemeljska usoda..., z njim in z njegovo vsakdanjostjo se pokoriš za svojo krivdo in si pridobivaš večno življenje.

Planinec ljubi svoje bolestipolne in trpke gore. Mornar ljubi morje... morje, ki je vendar v svoji bolesti tako trpko.

Ti, ti pa ljubi svojo dolžnost, ki ti jo je načrtala božja roka. Če ljubimo, je to vedno moč..., da, že plačilo..., celo solnce je, ki sije vkljub solzam.

Tako govoriti je lahko!... mi boste oporekali; naš čas pa je prav posebno slab..., naše obzorje je vsepovsod temno...

Res? Ali bi rajši živeli ob času Ahilovem...? ali med tridesetletno vojno...? ali v dobi kulturnega boja...? ali pa sedaj v Rusiji...?

Naše zemeljsko obzorje bo vedno naseljeno. Živeti se pravi pričakovati nesrečo vsak dan kot gosta. Temu življenju moraš pogledati v obraz, pri tem pa moraš vedeti, da se širi za vsem tem, kar je vzrok vsemu — križ.

*

Bodi torej pripravljen na pohod!...
Na pot z veselo pesmijo!...
...S pesmijo pod sinjim nebom...
...S pesmijo pod sivim nebom...
...Pa tudi s pesmijo pod temnim nebom...

Kajti peti se pravi verjeti..., peti se pravi biti prepričan, da za vsako nočjo luč sveti..., da za vsako preizkušnjo ljubezen plameni... ljubezen in globoko in sladko plačilo za toliko naporov..., in da je naše upanje polno nesmrtnosti...

(Prevel Jože K.)

Vozni red za Din 2 (po pošti Din 2·50 poslati v znamkah naprej, ako se naroči le en izvod) za vse železniške in avtobusne proge Slovenije dobite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Maribor

☐ **Krstna predstava slovenskega dela na mariborskem odru.** V najkrajšem času se vrši prva vprizoritev nove Krajgherjeve drame »Na fronti sestre Živec«. Drama se vrši za časa svetovne vojne v zaledju. Režira g. J. Kovič. Predstave so neprimerne za deco.

☐ **Nova planinska postojanka na Kobanskem otvorjena.** Dolgo, dolgo že ni videla steza s postaje Brezno-Ribnica preko Remšnika k Sv. Pankraciju toliko planincev kakor v nedeljo, dne 11. t. m. Iz Maribora in iz Dravske doline ter iz avstrijske strani so prišli vneti planinci k svečani otvoritvi in blagoslovitvi nove svetopankracijske planinske postojanke. Po slovesni sv. maši je domači župnik **V. Pavlič** blagoslovil novo planinsko kočo ter spregovoril ob tej priliki tople in vzvišene besede. Otvoritev nove koče je nato izvršil s pozdravnim govorom predsednik mariborske podružnice SPD **dr. Senjor**, nakar so sledili pozdravni govori zastopnika Aljaževega kluba prof. dr. **Jeharta**, predsednika »Meje« prof. **Baša** ter zastopnika »Jadrana« odvetnika dr. **Bergoča**. Veselo in živahno planinsko rajanje, ki je sledilo blagoslovitvi ter otvoritvi nove planinske postojanke, je združilo jugoslovanske ter avstrijske prijatelje planin v vedrem, prisrnem planinskem razpoloženju.

☐ **Radi potvorbe podpisov na zadolžnici ter potvorbe ministrskega akta pred senatom.** Pred tročlanskim senatom se je zagovarjal včeraj 47 letni bivši poštni uradnik Franc Marinšek iz Maribora. Na zatožni klopi sedi radi potvorbe podpisov ter njih overovitve na svoji zadolžnici z dne 20. septembra 1928, na podlagi katere je potem prejel od Hranilnega in posojilnega konzorcija javnih nameščencev v Ljubljani posojilo v znesku 6600 Din; nadalje radi potvorbe akta min. pošte in telegrafa z dne 20. sept. 1928, št. 41654, na katerem je ponaredil tudi podpis šefa računovodstva in glasom katerega naj bi ministrstvo izjavilo, da se bo od obtoženčeve plače odtegovalo mesečno po 200 Din do popolnega izplačila dolgov. Razen tega se tudi obtožuje, da je dne 10. maja 1929 in 25. maja 1929 izvabil od tukajšnjega fotografa K. Mayerja fotografski aparat v vrednosti 1100 Din ter 140 Din posojila za pot v Belgrad. Radi tega je bil obtoženec pozneje odpuščen iz poštne službe. — Senatu je predsedoval sodnik okrožnega sodišča Guzelj, dr. Lešnik in dr. Kolšek prisednika. Obtožbo je zastopa namestnik drž. pravdnika Sever; zapisnikar Z. Vrstovšek. Obsodba se je izvršila na podlagi milejšega avstrijskega zakona in je bil obtoženec obsojen na **šest mesecev ječe** z običajnimi poostritvami. Kazni ni sprejel.

☐ **Smrtna kosa.** Umrla je v starosti 41 let Valburga Neubauer, Počekova 325. Pogreb pokojnice bo jutri ob 16 iz mrtvašnice na mestnem pokopališču v Pobrežju.

☐ **V mnoštvu** so se pojavili na sobotnem trgu številni tihotapčuni in tihotapčulje ter skušali v zavetju marel vršiti izmenjavo vrednosti v tem-le znamenju: saharinček za penezšče. Iz podstrešnega skrivališča častitljivega poslopja na Glavnem trgu pa so neukanljivi fin. organi prepoznavali svoje dobre in stare znance od severne meje ter izvajali posledice v smislu zakona. Bilanca sobotnega predpoldne se je odločno glasila: imeniten plen.

☐ **Tečaj za pridelovanje krme** se vrši na vinarski in sadjarski šoli v četrtek, dne 22. maja. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8—12 dopoldne in od 14—17 popoldne. Prijave je poslati na naslov ravnateljstva tukajšnje vinarske in sadjarske šole.

☐ **3215 brezposelnih** je iskalo zaposlitve preko tukajšnje posredovalnice dela v času od 1. januarja do 10. maja t. l. Prostih službenih mest je bilo 2091, dela je dobilo 1461 oseb. V času od 4. do 10. t. m. je iskalo dela 162 oseb; zaposlitev je dobilo 66 moških in 37 žensk, odpotovali so trije, odpadlo pa jih je 57.

☐ **Iz vojaške službe.** Iz Maribora odhaja te dni na svoje novo službeno mesto v Beli crkvi topniški polkovnik Milutin Vukotić. Radi svoje ljubeznivosti in visokih vojaških vrlin je užival v vseh tukajšnjih krogih spoštovanje in tople simpatije. G. polkovniku želimo na novem službenem mestu najlepše uspehe.

☐ **Nezgoda z motornim kolesom.** Na cesti proti Št. Ilju je priletel z motornim kolesom v obcestno drevo 27 letni carinik Adolf Matavšek. Radi silovitege sunka je Matavšek treščil ob tla in obležal v nezavesti in mlaki krvi. Nezavestnega so ga spravili v tukajšnjo splošno bolnico. Nahaja se še vedno v nezavesti. Poškodbe ima po celem telesu; zlasti težke poškodbe pa je zadobil na glavi.

Celje

Shapespeare in celjski dijaki. Predstava v soboto zvečer v Narodnem domu je dokazala, da smo imeli prav, ko smo delo in igralce pohvalili. Maroltova režija je delo po obsegu vestno in smiselno zožila na približno 3 ure trajajočo predstavo, ki je vse premaloštevilno publiko od prizora do prizora bolj zajela. Učinek je zopet dokazal, da je Shakespeare pisal za vse čase in ljudi. Igravcem samim treba priznati, da so se skoroda več kot potrudili. Ni mogoče reči, kateremu gre prednost, že zato ne, ker ne gre za osebe, ki bi se trajno posvečale odru. Le sijajno kreacijo gdč. Turkove kot lady Macbeth moramo posebej pohvaliti. Gdč. Turkovo smo imeli že ponovno priliko videti na odru pri Gledališki družini, a to pot je pokazala, da zna igrati. Dijaki so nam pripravili lep večer, za katerega jim ostanemo dolgo hvaležni.

Impozantno število gostilničarjev iz vseh delov Slovenije se je včeraj dopoldne zbralo v vrtnem salonu hotela »Evrope« v Celju na sestanek, ki naj bi ugotovil mišljenje gostilničarjev o perečih zadevah tega stanu. Bilo je navzočih nad 120 zastopnikov gostilničar. zadrug z predsednikoma obeh gostilničarskih zvez ter delegatom zagrebških gostilničarjev. Zborovanje je vodil kot predsednik g. Franc Zemljič, predsednik Zveze gostilničarjev za bivšo mariborsko oblast. Po uvodnih formalnostih je takoj prešel na dnevni red, ki je zelo obširen in ki ga je sestanek dopoldne absolviral komaj do 3. točke: Znižanje cen pivu. Pri tej točki se je vnela živahna debata ,ki je mestoma prešla v burnost in prekomerno temperamentnost, kar znači, da je obsodba postopanja karteliranih pivovarn vsesplošna. Ko to pišemo, zborovanje še traja.

Trbovlje

Smrtna kosa. Nepričakovano hitro je v nedeljo umrl 59letni g. Franc Franchetti, občinski nadredar, v službi 32 let. Sicer so se zdravniki že leta in leta čudili, da živi, ker je imel nenavaden hud pritisk krvi na srce. Med prebivalstvom je bil zelo priljubljen in so se tudi zanj zanimali, ko je ležal dva dni v nezavesti. Bil je odkrit krščanski mož, poštenjak, pravičen in ljudomil. Pogreb bo v torek popoldne ob 4.

Kat. akademiki »Zarjani« so napravili v nedeljo v Trbovljah nenavaden vtis. Že ob prihodu so se za nje zanimali, ob 10 se je zbrala pa polna cerkev ljudi pri sv. maši, kjer so poslušali cerkveno petje Zarjanov. Med sv. mašo so prejeli sv. obhajilo obenem še z drugimi moškimi. Ker imamo res težko gospodarsko krizo, smo se vsi nadejali, da bo popoldanska prireditev slabo obiskana, nabralo se je pa v Društvenem domu natlačeno polno ljudstva. Program akademije je bil dobro izbran in je občinstvo očaralo petje in igra akademikov. Ob pol 8 so peli še pri šmarnicah in ljudstva je bilo zopet v cerkvi natlačeno polno »kot na velikonoč«, kakor se je nekdo izrazil. Po šmarnicah so zapeli še pred spomenikom za padle vojake »Oj Doberdob«, ki je marsikomu iztisnil solze iz oči. Ves nastop akademikov Zarjanov je bil zelo posrečen, prinesli so veliko solnca v naše bedne Trbovlje, podžigali nam zopet veselje do dela, ker vidimo, da napreduje krščanska misel vsepovsod. Želimo še več enakih nastopov.

— »Eob —
odstrani takoj in brez sledu **„Creme Orizol"**
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zaloga: »Cosmochemia, Zagreb Smičiklasova 23. Telefon 49-99

Delo naših železnic

(Iz statistike za leto 1928.)

Pred nami je statistika naših železnic za l. 1928, ki jo je izdelalo glavno železniško ravnateljstvo. Hvalevredno je delo naše železniške uprave, ki vedno hitreje izdaja take publikacije. Zlasti pa moramo omeniti, da se statistika vsako leto bolj izpopolnjuje; vsebuje vedno več novih podatkov, nadalje postaja vedno bolj detajlirana, tako da bo prav lahko služila za orijentacijo.

I.

Splošni podatki o delu naših železnic so deljeni v normalnotirne in ozkotirne železnice, nadalje je dodan pregled železnic v ekspoalataciji javnih in privatnih ustanov.

Dolžina naših železnic stalno narašča in še se grade nove proge. Od l. 1922. pa do konca leta 1928. je bilo zgrajenih 1.400 km novih prog. Samo v letu 1928. se je dolžina naših železnic povečala od 8.968 na 9.141 km, torej za 173 km. Momentano se gradi še prog 235 km, večinoma se je gradba začela koncem leta 1927.

Vozni park se je tudi lani povečal: število lokomotiv je naraslo od 2.771 na 2.805, potniških vagonov od 5.718 na 5.733, število tovornih vagonov pa od 59.525 na 61.422. Večjo izrabo voznega parka kaže delo lokomotiv in vagonov. Tako se je od leta 1927 na 1928 povečalo število lokomotivskih kilometrov od 66.9 na 69.4 milj., nadalje so narasli tonski kilometri od 12.9 na 13.3 milj. Še očitnejši pa je napredek z ozirom na l. 1922. in z ozirom na eksploatacijsko dolžino železnic. Na 1 lokomotivo je odpadlo l. 1928. 25.028 lokomotivskih km (1927. 24.631), na 1 km pa 7.747 (7.621), nadalje je odpadlo na 1 lokomotivo 4.802 brutotonskih km (1927. 4.707), na 1 km pa 1.486 (1.472).

Poraba premoga je narasla od 1.48 na 1.54 milj. ton, maziva pa od 6.57 na 7.054 milj. ton. Vlakovni kilometri so znašali 45.9 (1927. 43.8) milj.

II.

Število transportiranih potnikov in tovorov je znašalo:

1922	31.2 milj.	11.4 milj. ton
1923	31.4 milj.	13.2 milj. ton
1924	40.0 milj.	18.5 milj. ton
1925	40.0 milj.	18.6 milj. ton
1926	42.0 milj.	18.3 milj. ton
1927	46.2 milj.	18.7 milj. ton
1928	49.0 milj.	18.1 milj. ton

Ti podatki kažejo, da naš potniški promet stalno narašča. Na drugi strani pa je blagovni promet zelo stacionaren zadnja štiri leta, čeprav se je n. pr. gospodarska konjunktura v l. 1928 izboljšala, pa vendar takrat železnice niso bile v stanu zadovoljiti vse zahteve, ki so se stavile nanje. Šele v letu 1929 je zabeležiti razmah blagovnega prometa.

V zvezi s tem je važno primerjati dohodke; tako so znašali dohodki (v milj. Din):

	potniški	tovorni
1922	311.8	631.5
1923	450.7	1.022.2
1924	624.3	1.738.0
1925	701.3	1.599.0
1926	710.4	1.572.5
1927	716.9	1.512.8
1928	722.0	1.667.6

Dočim je vse do leta 1928 dohodek v blagovnem prometu nazadoval, se je l. 1928 dvignil vkljub nazadovanju prometa. Dvig potniškega prometa pa je zopet znatnejši, kakor pa so narasli dohodki. Število potnikov v 1. in 2. razredu pada, stalno pa narašča število potnikov v 3. razredu. Ravnotako narašča absolutno in odstotno število potnikov z režijsko voznino in popusti. Nadalje je ugotoviti, da je v letu 1928 padlo število potnikov v brzovlakih, naraslo pa v I. in III. razredu osebnih in mešanih vlakov.

Blagovni promet razen režijskih prevozov nazaduje; delež režijskih prevozov je na normalnotirnih progah narastel od 12.99% na 16.78%. Na ozkotirnih pa je ves blagovni promet razen brzovoznega in ekspresnega blaga narastel; posebno pa je tu narastel zopet režijski promet (od 21.68% na 23.44%).

Poštnočekovni promet v aprilu 1930 je znašal 5.056.8 milj. Din napram 4.881.5 milj. v marcu 1930; od vsega prometa je bilo v aprilu brez gotovine 48.05% (48.92% v marcu). Število načunov se je povečalo od 18.181 na 18.248, od tega v Zagrebu od 5.442 na 5.458, v Ljubljani od 5.236 na 5.242, v Belgradu od 3.854 na 3.896 in v Skoplju od 867 na 877; padlo pa je v Sarajevu od 2.782 na 2.775. Vloge so padle v celi državi od 816 na 808.7 milj, od tega v Belgradu od 319.1 na 315.4, v Sarajevu od 112.1 na 105.5 in v Skoplju pa od 35.8 na 28.1 milj., narasle pa so vloge v Zagrebu od 213.6 na 222.6 in v Ljubljani od 135.5 na 137.1 milj. Hran. vloge so narasle od 128.9 na 137.1 milj.; pri tem se je povprečna višina vloge znižala od 1634 na 1593 Din.

Borza

Dne 12. maja 1930.

DENAR

Devizni tečaji se dvigajo; dinar notira v Curihu 9.125, druge devize pa so čvrstejše. Promet je bil danes izredno znaten, posebno v devizah Newyork in Praga, katerih je bilo zaključeno nad milijon Din, ter Berlin. Narodna banka je intervenirala v vseh zaključnih devizah z izjemo Trsta.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2276—2282 (2279), Berlin 1349.75—1352.75 (1351.25), Bruselj 790.14 bl., Budimpešta 989.05 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 796.86—799.86 (798.36), London 274.73—275.53 (275.13), Newyork 56.43—56.63 (56.53), Pariz 222.14 bl., Praga 167.39—168.19 (167.79), Trst 295.80—297.80 (296.80).

Zagreb. Amsterdam 2276—2282, Berlin 1349.75—1352.75, Bruselj 788.94—791.94, Budimpešta 987.55—990.55, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 796.86—799.86, London 274.73—275.53, Newyork ček. 56.43—56.63, kabel 56.54—56.74, Pariz 221.14—223.14, Praga 167.34—169.19, Trst 295.79—297.79. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 12.97 milj. Din.

Belgrad. Berlin 1349.75—1352.75, Budimpešta 487.55—990.55, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 796.80—799.80, London 274.73—275.53, Newyork 56.43—56.63, Pariz 221.14—223.14, Praga 167.39—168.19 Milan 295.93—297.93.

Curih. Belgrad 9.1250, Amsterdam 207.90, Atene 6.70, Berlin 123.285, Bruselj 72.05, Budimpešta 90.275, Bukarest 3.07, Carigrad 2.45, Dunaj 72.88, London 25.1025, Madrid 63, Newyork 516.75, Pariz 20.265, Praga 15.31, Sofija 3.74, Trst 27.00, Varšava 57.85, Kopenhagen 138.20, Stockholm 138.60, Oslo 138.20, Helsingfors 13.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.525, valuta) 12.475.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Tendenca za vojno škodo je bila slabejša in je tečaj popustil, nasprotno pa se je učvrstih 7%ni Bler. Promet v drž. papirjih je bil znaten. Bančni papirji so slabejši, oslabel je tedaj Praštedione in Jugobanke. Znaten promet je bil v delnicah Osješke sladkorne tovarne pri čvrstejšem tečaju.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 96.50 bl., 7% Bler. 85 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 120 den., Praštediona 905 den., Kred. zavod 165 den., Vevče 132 den., Stavbna 40 den., Šešir 105 den., Ruše 270—280.

Zagreb. Drž. pap., 7% inv. pos. 87.50—88 (87.50) agrari 54.50 den., vojna škoda ar. 426—426.50 (426, 426.50, kasa 426—426.50 (426.50, 426, 425.50). maja 426—427.50, dec. 429—429.50 (429). 8% Blerovo pos. 96.97, 7% Blerovo pos. 84.75—85 (85), 7% pos. Drž. hip. banke 84.25—85.50. — **Bančne delnice:** Hrvatska 50 den., Katolička 34 den., Poljo 58 den., Kreditna 96—100, Union 196—198, Jugo 79—80 (80—90). Lj. kred. 120 den., Medjunarodna 60 den., Obrtna 30 den., Praštediona 900—905 (900), Etno 150—160, Srbska 179—182, Zemaljska 145—149. — **Industrijske delnice:** Nar. šum. 20 den., Guttmann 165—170, Slaveks 70—75, Slavonija 200—205 (200), Našice 1400 bl., Danica 110—115, Drava 267.50 den., Šećerana Osjek 372.50—373 (370—372.50, 375—372.50) Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 170 den., Brod. vag. 112 den., Union 120 den., Vevče 125 den., Isis 32—33 (32.50), Ragusca 440 den., Trboveljska 437—445.

Belgrad. Narodna banka 8500—8580, agrari 54.50, vojna škoda 432.50—434.50, maj 432—433.50, junij 435—436.

Dunaj. Don. sav. jadr. 94.05, Wiener Bankverein 18.50, Creditanstalt 51, Escompteges. 170, Union 24.50; Mundus 172.25, Alpine 30.65, Trboveljska 58.90, Rima Murany 91.

Žito

Teden je začel popolnoma brez interesa za nakup. Interesenti očividno pričakujejo nadaljnjega padca cen. Kakor kažejo poročila Vojvodine, imajo s tako oceno trga popolnoma prav, kajti današnje poročilo Novosadske borze poroča o slabi tendenci, kljub temu, da so čikaške notacije za spoznanje višje.

Novi Sad. Pšenica bač 77 kg 190—192.50, 78 kg 195—197.50, gornjebač. 78 kg 197.50—200, gornjeban. 195—197.50, ban. Tisa šlep 78 kg 197.50—200, srem. 77 kg 175—177.50, 78 kg 170—175, koruza bač., srem. 90—92.50, ladja Dunav 90—92.50, junij 92.50—95, ban. 85—87.50, ladja Bega, Dunav 90—92.50. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 15 vagonov pšenice, 20 vagonov koruze, 2 vagona ovsa, 1 vagon ječmena, 3 vagone moke. Tendenca slaba.

Budimpešta. Pšenica: maj: 20—20.13, zaključ. 20.11—20.12, jun. 20.24—20.30, zaključ. 20.32—20.34, okt. 19.01—19.30, zaključ. 19.12—19.14. Rž: maj 10.27, zaključ. 10.27—10.30, junij 10.45, zaključ. 10.55—10.60, Koruza: maj 11.85—12.10, zaključ. 11.55—11.57, julij 11.50—11.60, zaključ. 11,55—11.58, avg. 11.75, zaključ. 11.71—11.75. transit maj 10.70, zaklj. 10.71—10.75.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Ed. Saborsky & Co., Dunaj.) Na prosti trg je bilo pripeljanih 1224 goved, od teh iz Jugoslavije 52. Na kontumačnem trgu pa je bilo 863 romunskih in poljskih goved. Cene: voli najboljši 1.90, I. 1.45 do 1.75, II. 1.30—1.40, III. 1.10—1.20, krave I. 1.10 do 1.30, II 1—1.10, biki 1.15—1.50, najboljši 1.55, klavna živina 0.70—0.95. Tendenca: I.-a blaga se je držalo le slabo, vse druge cene so ostale nespremenjene.

Jesenice

Čudna pota ukradenega blaga. Neka domača tvrdka je te dni dobila iz inozemstva več vagonov raznega elektrotehničnega blaga. Ko je bilo blago že ocarinjeno, so uslužbenci tvrdke zapazili, da manjkata dva mala električna motorja ter večja množina vijakov iz medenine, vse v skupni vrednosti okrog 2000 Din. Mislili so, da se je blago pri prekladanju pač nekam založilo. Medtem pa je jeseniško orožništvo že dognalo zanimive stvari glede tega blaga. Oba motorja so otroci našli nekje poleg kolodvora pri železniškem podvozu; oba zaboja sta bila razbita. Tudi vijakov se je še nekaj našlo. Stvar si razlagajo na ta način, da je neznani tat pač ukradel dotične zabojčke v mnenju, da je v njih bogve kakšna vrednost; ka pa je videl, da so ukradene stvari zanj skoraj brez pomena, jih je zavrgel ter so jih potem našli otroci.

Živahna majska nedelja na Jesenicah. Po celotedenskem deževju je nastopilo solnčno jutro druge nedelje v maju. Ob enajstih je godba Krekovega prosvetnega društva priredila poleg hotela Triglav promenadni koncert katerega program je prinesel že petkov »Slovenec«. Koncert je privabil obilo občinstva, ki je z zanimanjem sledilo krasnim izvajanjem nelahkih komadov. — Zvečer pa je dramsko prireditev v Krekovem prosvetnem društvu obiskalo toliko občinstva, da je bila dvorana natrpana do zadnjega prostora. Mnogo jih je odšlo, ker niso dobili vstopnic. — Šesti razred osnovne šole napravi v petek majski izlet na Sušak, Trsat in Baker. Učenci nestrpno pričakujejo trenotka, ko se bodo odpeljali proti našemu Jadranu katerega bodo prvikrat občudovali.

Vozni red. Ker se Jeseničanje mnogo vozijo po železnici, posebno z jutranjim vlakom številne pletilke v Lesce, delavke v tekstilni industriji v Kranj, itd. bodi tu omenjeno, da bo že v četrtek 15. maja vozil jutranji vlak 16 minut preje kot pa doslej namreč ob 6.09, naslednji osebni vlak pa celih 53 minut pozneje namreč šele ob 10.37. Istotako vozi popoldanski za 16 minut preje kot dozdaj, večerni pa 19 minut poprej. Tudi jutranji brzovlak bo vozil drugače namreč 19 minut pozneje kot dosedanji, večerni pa 4 minute preje. Novi brzec bo z Jesenic odhajal ob pol petih popoldne, toda šele od 15. junija dalje. Tudi prihod vlakov na Jesenice bo drugi. Prvi jutranji bo prihajal pol ure kasneje, popoldanski pa 20 minut kasneje.

Delavci, ki delajo v jeseniških tovarnah in stanujejo na Dovjem in Mojstrani, se bodo z nočne službe lahko že ob pol sedmih vračali domov. Tudi kdor bo imel v Kranjski gori opravka, bo lahko že ob 8 gori, dasi je nerazumljivo, zakaj ima ta vlak na Dovjem več kot pol ure postanka. Od četrtka dalje torej treba paziti, da ne bo nepotrebnih zamud, bodisi za one, ki prihajajo na delo v tovarno KID, ali za one, ki se od tu odpeljejo.

Lični vozni red Expres pa je za 10 Din na razpolago pri kolodvorskem vratarju ,trafikah in drugod. S pomočjo tega bo mnogim marsikatera neprijetnost prihranjena.

Nedeljski sport

SK Ilirija prvak Dravske banovine

Prešla nedelja nam je dala letošnjega prvaka Dravske banovine. Po ostri in ogorčeni borbi si je po dveletnem presledku priborila Ilirija osmič ponosni naslov prvaka LNP. Podzvezno prvenstvo se še ni vršilo pod tako neugodnimi okolnostmi za ljubljanski klub kakor letošnje. Skoro gotovo je že bilo, da bo šlo v jubilejnem letu LNP prvenstvo iz Ljubljane v Maribor, kajti izgledi za zmago po porazu 5:3 prošle nedelje v Mariboru, so bili zelo majhni. Ravno to dejstvo je podžgalo domače moštvo, da je tako igralo kakor že par let ne. S tako ambicijo in voljo menda moštvo Ilirije še ni zaigralo. Tako, da je bil Maribor skoro da poražen. Doseženi rezultat 4:1, je zaslužen, pri boljši desni zvezi bi bil pa lahko še večji. Ilirija sicer ni imela take izrazite premoči, toda vse akcije napada so bile izvedene s tako energijo, da je odlična obramba Maribora morala kloniti. Vkljub temu, da se je igralo obojestransko zelo ostro in s silnim tempom, je bila igra fair. Tudi z igro obeh moštev smo lahko zadovoljni.

Oba finalista sta pokazala, da se nahaja naš nogometni sport na precejšni višini. Le škoda, da slab sistem prvenstvenega tekmovanja ne dopušča, da bi se samo naši vodilni klubi borili med seboj tudi za točke. Potem bi igrišča bila veliko bolj obiskana, kajti, da vlada med našim občinstvom zanimanje za sport, ako se obeta res sportni užitek, pokažejo tekme, ko se srečajo Ilirija, Primorje, Maribor. Ta zadnja tekma je pa prinesla rekordno število gledalcev. Okoli 3000 je bilo gledalcev, ki so gledali borbo za prvaštvo. Nevtralec, simpatični Dunajčan Miesz, je podal o našem nogometu zelo zanimive izjave. Od novega prvaka pa pričakujemo in tudi želimo, da bi v borbi za državno prvenstvo zastopal naš slovenski nogomet uspešno.

Tudi v Belgradu so imeli odločilno tekmo. BSK in Jugoslavija sta pomerila svoje moči. Podlegla je po skoro izenačeni borbi nezasluženo Jugoslavija s 4:0. Zmago je odločila odločnejša napadalna vrsta. — V Zagrebu je pa gostovalo profesionalno moštvo Buday iz Budimpešte. Gradjanski je profesionalce premagal s 3:2. Pa tudi Mariborčani so imeli mednarodno tekmo. Zgornje-avstrijski prvak Donawitz je igral proti Železničarjem in dosegel rezultat 3:3. — V Splitu je Hajduk odpravil Saška iz Sarajeva s 4:1.

Hazenašice so se udarile na dveh frontah. Največje zanimanje je vladalo za tekmo naših najboljših družin Mura in Concordia. Po trdem boju je podlegla Mura v Zagrebu s 6:4. V Ljubljani je pa Atena odpravila Savo iz Sevnice s 27:2.

TENIS.

Pri nedljskem izločitvenem kolu za klubsko prvenstvo države, ki sta ga igrali Atena in Ilirija na prostorih Ilirije, so bili sledeči rezultati: Single, gospodje: Dacar—Kmet 6 : 1, 6 : 3, Bleiweis—Novak 5 : 7, 6 : 3, 6 : 3, Zajec Vaso — Stojan 6 : 0, 6 : 4, Medved—Pogačar 3 : 6, 3 : 6. Double gospodje: Dacar, Bleiweis — Kmet, Novak 6 : 4, 6 : 4, Zajec Vaso, Koblar — Zajec Lado, Koželj 6 : 2, 1 : 6, 7 : 5. — Single dame: Ksenija Ravnihar—Ina Šapla 6 : 4, 6 : 2, Doda Graselli—Boža Šapla 9 : 7, 6 : 3. Double, dame: Ksenija Ravnihar, Doda Graselli — Ina Šapla, Boža Šapla 6 : 2, 1 : 6, 6 : 2.

Končni izid: Atena : Ilirija 8 : 1. V nedeljo igra Atena proti Celju v Ljubljani.

Moštvo SK Ilirije, prvaka Dravske banovine. — **Na desni: Mednarodni sodnik Miesz s kapetanom Maribora Kirbišem pri žrebanju prostora.**

Katoliška naloga v Severni Afriki

Ob evharističnem kongresu v Kartagini

V letu 1881. so udarili Francozi iz Alžira v Tunis in ga zavzeli; vendar so pustili domačo vlado tuniškega beja, tako da je ostal Tunis le pod francoskim protektoratom. Nadvlada Francozov je imela to dobro posledico, da je Francija s pomočjo tuniškega beja lahko razširjala tod svojo kulturo.

V času, ko so Francozi zasedli Tunis, je tam obstojal apostolski vikarijat, in sicer že iz časov sv. Vincencija Pavelskega (1645). Tedaj je bil apostolski vikar neki italijanski prelat. Ta pa se je moral na političen pritisk Francozov umakniti. Po dolgih pogajanjih je Rim imenoval za njegovega naslednika alžirskega knezoškofa Lavigerie-a, eno izmed najmarkantnejših osebnosti nove Francije. Lavigerie je bil mož širokega obzorja, apostolske gorečnosti in velik političen talent. — »Edini veliki politik, ki ga je imela Severna Afrika,« tako ga je imenoval neki francoski katoliški pisatelj. Njegov škofovski sedež je bil pod starim naslovom »Kartagina« povzdignjen v nadškofijo. Leon XIII. se je v svoji buli, s katero je povzdignil Kartagino v nadškofijo, spomnil velikega privilegija, ki ga je papež Leon IX. za vedno podelil kartaginskim škofom, ko jih je napravil za metropolite vse Afrike.

Podlaga za novo vstajenje kartaginske cerkve je bila dana z obnovitvijo primata stare afriške cerkve. Ali pa se je do sedaj ugodno razvijala? Nikar se ne dajmo premotiti od velike množine priseljenih Francozov, ki so se zbrali pod okriljem nove cerkve v Kartagini. Glavno vprašanje je: Kako pa je z domačini? Spreobrnitve Arabcev so silno redke. Med berberskim prebivalstvom Severne Afrike imajo Beli očetje nekaj misijonskih postaj, toda morajo prenašati velike šikane oblasti in odpor kolonistov. Te postaje imajo kakih 1000 do 2000 vernikov, kar je spričo 10 do 15 milijonov domačinov francoske Severne Afrike zelo malo. V Tunisu, Alžiru, Rabatu obstojajo cvetoče krščanske šole, ki jih posečajo tudi mohamedanski otroci, katerih očetje so naziranja, da je katoliška moralna vzgoja še vseeno boljša, kakor pa vzgoja brez Boga v vladnih šolah. Usmiljeno delo redov vzbuja med prebivalstvom rastoče simpatije do krščanstva. To je vse. O kakem »vstajenju« kartaginske cerkve tedaj ne moremo govoriti. Kaj pa bi bilo treba storiti, da bi se to vstajenje uresničilo.

Francija mora odstraniti vse zunanje zapreke apostolata. Dokler bo francoska vlada bodisi v kakršnikoli obliki sovražna krščanstvu ali versko »nevtralna«, bo slaba misijonarka katoličanstva nasproti mohamedancem. Dovolj bi bilo, če bi se dovolila krščanstvu svobodna pot med domačine.

Katoliška misija pa bo morala, če bo vlada to dovolila, delati resno in se opirati na nauke Pija XI. o ustanovitvi domačih cerkva. Iz domačih vasi, ki so krščanske, se mora črpati bodoča domača duhovščina. Radi okoliščin, ki pa jih ne moremo zvaliti na misijonarje, je Severna Afrika ena izmed tistih redkih cerkvenih pokrajin, kjer se v pogledu domačega duhovništva (po stoletni nadvladi Francije) ni moglo ničesar pozitivnega storiti. Predolgo je tudi gospodoval v francoskih misijonih Severne Afrike evropeizem in nacionalizem. Preteklosti sicer v tem oziru ne moremo tako trdo obsoditi. Vsi misijonarji so bili pač otroci svojega časa, celo veliki kardinal Lavigerie, ki je sanjal o tem, da bi napravili domačine v »srcu, besedi in morali« za Francoze in ki je govoril o »verskem protektoratu« in o »duhovni aneksiji« Francozov nad Tunisom. Misijonarji 19. stoletja so se sicer v tem pogledu tudi pregrešili, toda morejo jih opravičiti besede, ki jih je pred nekaj leti v Alžiru spregovoril škof Dupont iz Ugande: »Tipanje v temi in zmotah je nerazdružen pojav pri tako veliki nalogi, kakor je prodiranje vere v ta črni svet. Tudi mi, misijonarji smo napravili mnogo pogrešk. Prevečkrat smo zamešali med seboj vero in kulturo. Mislili smo, da nam bo čimprejšnja evropeizacija domačinov pri našem delu koristila. To pa je bila usodna pogreška. Afričan mora ostati Afričan.«

Neki René Vanlande je spisal knjigo o delovanju Belih očetov v Kabiliji, v kateri piše med drugim: »V kabilski vasi Tagmount-Azouz me je sprejel k. G., misijonski predstojnik, ki ga je spremljal neki šele pred kratkim v misijone došli holandski pater. Ta mi je dejal: »Red se rekrutira samo iz Francozov. Ker pa pravila o kongregacijah dopuščajo v gotovi meri tudi druge narodne pripadnosti, bi morali tudi drugim odpreti vrata.« Pisec nadaljuje: »Ta holandski pater bo Kabilom prav tako vcepljal naš jezik. In to me spominja na besede, ki mi jih je govoril predstojnik bratov, ki imajo v Egiptu krščanske šole: »Mi smo vedno bolj in bolj prisiljeni, da sprejemamo inozemce, tujce. Toda ne bojte se. Mi jih nacionaliziramo. In oba dva vrla Nemca, ki sem ju pred kratkim sprejel, ne bosta videla nobenih učencev, dokler ne bosta govorila in mislila francosko, kakor vi in jaz!«

Naj bo evharistični kongres v Kartagini, pri katerem so Francozi na svojem kolonijalnem ozemlju gostoljubno sprejeli toliko »inozemcev« in »tujcev«, pomedel v francoskih misijonih teh dežel z zadnjimi ostanki nacionalizma, ki je po besedah Pija XI. pravi bič za apostolat. Potem se bo gotovo izpolnila napoved, ki jo je francoski jezuit Bessieres zapisal v neki knjigi o novi kartaginski cerkvi, navajajoč besede preroka Izaije: »Puščava in stepe se bodo veselile, pustinja bo zavriskala in razcvetela kakor lilija.« Kartaginska cerkev bo resnično vstala!

Oberamergauske pasijonske igre so se začele preteklo nedeljo ob navzočnosti velike množice ljudstva od vseh strani sveta. Naša slika nam kaže prizor: Kristus pred Pilatom.

Papež odlikoval žida

Ko se je kardinal Dougherty, nadškof v Filadelfiji, vrnil domov, je objavil, da je papež Pij XI. odlikoval Alberta Greenfielda, znanega židovskega filantropa, s komanderskim križem Pija IX. Greenfield je daroval veliko vsoto boromejskemu seminarju v Overbrooku.

Japonsko domoljubje

Dober poznavalec Japoncev Henry Helsen je objavil zanimive podrobnosti o japonskem domoljubju. Veliko senzacijo je izzval v svetu umor komunističnega poslanca profesorja Yamata, ki ga je ubil bivši policist Hukoji Kuroda na ta način, da ga je dvanajstkrat prebodel z nožem. Profesor je bil kratkoviden idealist in preveč borben pristaš stranke japonskih delavcev, katero je vlada razpustila. Policist je bil orodje v rokah tajnega patriotskega društva, čigar člani so najsvečanejše prisegli, da bodo ostali zvesti dosedanjemu stanju in to skozi vseh svojih sedem življenj, v katera verujejo Japonci po naukih svoje vere. Takih tajnih društev je v Tokiu nad sto. Nekatera izmed teh društev imajo v programu tudi mržnjo do tujcev.

Konservativnega Japonca najbolj razjari, če vidi Evropejca ali Američana kako pleše z Japonko. Eno teh patriotskih društev se je odločilo, da napravi temu konec. Ko je večja družba zvečer plesala v tokijskem hotelu »Imperial«, so vdrli v plesno dvorano maskirani patrictje bodali v rokah. Hoteli so poklati vse tujce. Niso pa računali z iznajdljivostjo hotelskega ravnatelja. Ta je brž ukazal orkestru, naj igra japonsko državno himno, čije zvoki so toliko ukrotili napadalce, da so mirno obstali na svojih mestih. Orkester je toliko časa sviral državno himno, dokler ni prišla policija. Maskirani patriotje bi raje poginili, kakor omalovaževali državno himno. Stali so toliko časa nepremično, dokler ni prišla policija, ki jih je razorožila in aretirala.

Sovjetska odlikovanja

V Rusiji je izšel zakon, ki iznova urejuje sovjetska odlikovanja. Boljševiki so poznali doslej samo dva redova, in sicer red »Rdeče zastave« in red »Rdeče zastave dela«. Sedaj so vpeljali še dva: »Ljeninov red« in »red Rdeče zastave«. Kdor je odlikovan z redom »Rdeče zastave«, dobiva mesečno 30 rubljev, ostali trije redovi vržejo po 25 rubljev na mesec. Povrhu imajo imejitelji vseh redov prosto vožnjo na železnicah, ne plačajo dohodninskega davka, odštevajo nižjo najemnino itd. Sovjetska odlikovanja so torej zelo dobičkanosna.

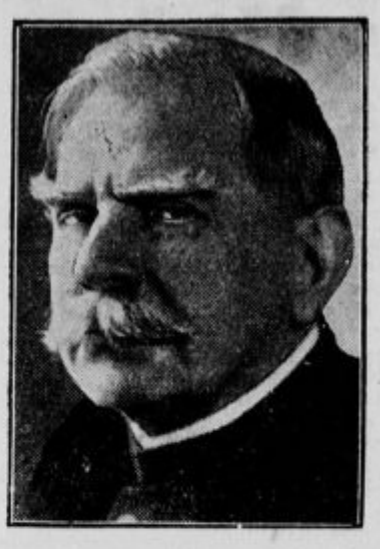

Maršal Josef Jacques Joffre, zmagovalec v bitki ob Marni, je hudo obolel. Maršal je star 78 let.

Plamenica „svobode“ ugasnila

Ob vhodu v newyorško pristanišče se dviga velikanski spomenik »Svobode«. Upodablja jo nadčloveška visoka ženska, ki dviga v stegnjeni desnici žarečo plamenico, seveda ne smolnato, pač pa električno, ki na daleč sveti. Nedavno je nad pristaniščem divjal silen vihar. Strele so treskale in udarile tudi v plamenico »svobode« ter jo ugasnile. To se je prvič zgodilo, odkar so Američani postavili spomenik. Babjeverneži smatrajo ta slučaj za slabo znamenje.

Razbojnik kupuje sir

Zalo zabavna in obenem razburljiva zgodba se je te dni odigrala v neki trgovini z jestvinami v Newarku. Trgovec Cohen je pregledoval blago v svojem lokalu, ko naenkrat zapazi pred svojim nosom samokres. Obenem ga neki glas zaprosi za deset dolarjev. Gospod Cohen ni izgubil prisotnosti duha, ampak je vprašal bandita, čemu rabi teh deset dolarjev. In preden mu je bandit mogel odgovoriti, je trgovec s smehom predlagal, naj mu proda samokres. Nekaj časa je trajal molk, nato pa je bandit odložil orožje in se opravičil trgovcu, ki mu je dal nato bankovec za deset dolarjev. Bandit si je v isti trgovini kupil sira in kruha in potem izginil, masteč so s sirom.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 13. maja: 12.30 Reproducirana glasba. 13 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio orkestra. 18.30 Jos. Zidarič: Uvod v lutkovno gledališče. 19 Dr. Stanko Leben: Italijanščina. 19.20 Uvod v opero. 19.30 Prenos iz ljublj. opere: Norma (Bellini). 22 Časovna napoved in poročila.

Sreda, 14. maja: 12.30 Reproducirana glasba. — 13 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Otroški kotiček, radio-tetka. — 19 Podobi iz slovenske literarne zgodovine, prof. Franc Koblar in Fran Lipah, čl. nar. gledališča. — 19.30 Dr. Stanko Leben: Francoščina. — 20 Klavirski večer gospe Osterc-Valjalove: Uvodno besedo o »Starih italijanskih mojstrih« govori gosp. St. Osterc. — 21 Koncert Radio-orkestra. — 22 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Sreda, 14. maja.

Belgrad: 20 Prenos iz Prage — 21. Koncert tamburaškega orkestra — 22.15 Večerni koncert radio-kvarteta. — **Budapest:** 17 Ogrske narodne pesmi — 20.35 Koncert priložnostne glasbe, nato koncert ciganskega orkestra. — **Dunaj:** 16 Popoldanski koncert — 17.30 Prenos nogometne tekme med reprezentancami Anglije in Avstrije — 20 »L'infedelta delusa« (Ljubezen je iznajdljiva), komična opera. — **Milan:** 19.15 Večerni koncert — 20.30 Zabavni koncert — 21 »Il giglio d'Ali«, komična opera — 23 Zabavni koncert. — **Praga:** 20 Prenos iz Beograda — 21 Klavirski koncert. — **Langenberg:** 20 Zabavni koncert, nato plesna glasba. — **Rim:** 17.30 Popoldanski koncert — 21.02 Simfonični koncert. — **Berlin:** 19 Koncert na mandoline — 20 »Konkurz Wurmbach«, slušna igra — 21 Zborni koncert. — **Katovice:** 20.30 Večerni koncert. — **Toulouse:** 19.30 Orkestralni koncert — 20.25 Šlagerji — 21 Večerni koncert. — **M. Ostrava:** 19.05 Koncert vojaške godbe — 20 Prenos iz Belgrada — 21 Klasična glasba.

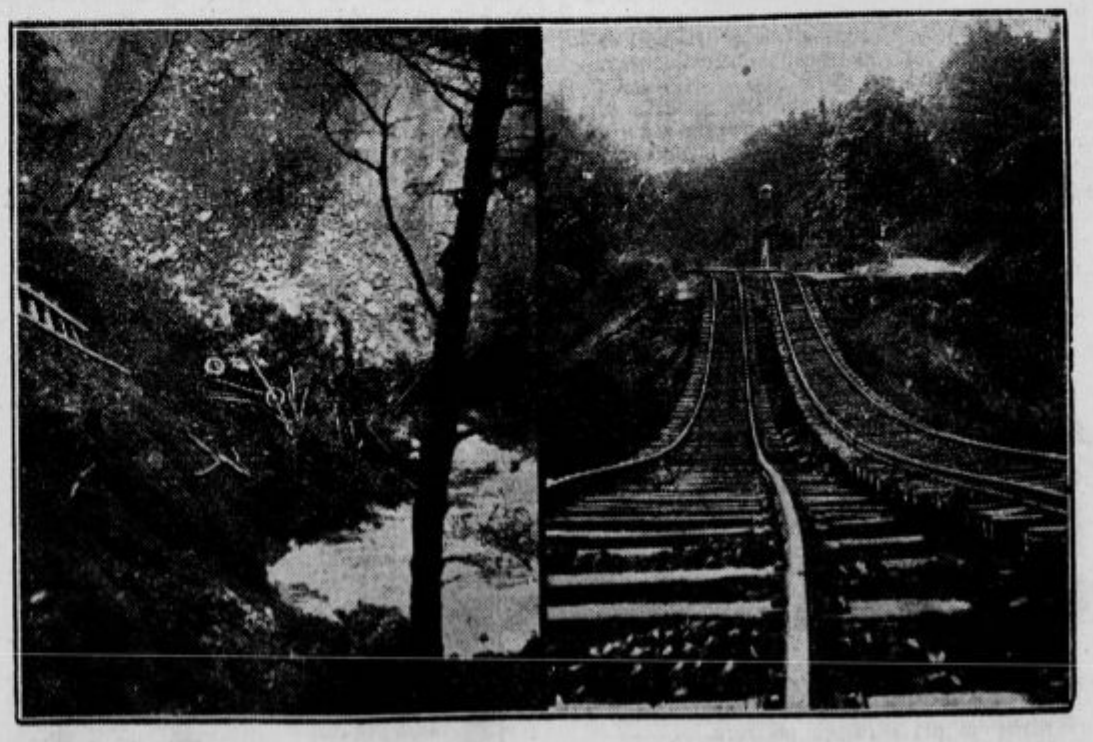

Zemlja se je vdrla pri kalijevem rudniku Vienenburgu ob železniški progi Halberstadt-Hildersheim v Nemčiji, ker je vdrla voda v rudniške rove in izpodkopala tla. Pod dvotirno železniško progo je nastala 70 m globoka in 100 m široka jama. V trenutku, ko se je zemlja vdrla, je vozil po cesti avtomobil rudniške uprave, ki ga je potegnilo seboj. Potniki so se rešili.

Koncert učiteljskega pevskega zbora

V soboto zvečer je bil v Unionu koncert Učiteljskega pevskega zbora, ki se je pod vodstvom g. Srečka Kumarja nedavno vrnil z uspele pevske turneje po Češkoslovaškem. S tem koncertom je zbor proslavil petletnico svojega obstoja in obenem desetletnico pevovodstva svojega pevovodje, agilnega glasbenika, prof. Kumarja. Obema iskrene čestitke.

Program je bil precej obširen, štel je kar trideset pesmi najmarkantnejših slovenskih, hrvatskih in srbskih, večinoma modernih skladateljev, obenem je bil ta program nekaka manifestacija petletnega dela in napredka zbora, nekak resume. Adamič, Lajovic, Kogoj, Ravnik, Dugan ml., Grgoševič, Stolcer, Papandopulo, Žganec, Mokranjac, tole smo čuli, od tega so bile novosti (dve Adamičevi, Zabučale gore) zloženo na melodijo Teče voda... na čast predsedniku Masaryku in Potrkan ples, ritmično objestna prireditev naše narodne (Grgoševičeve priredbe hrvatskih kmečkoobrednih pesmi »Okolo žnjačkoga venca«) naivno lirični in v narodnem duhu prečuteni kmečki teksti, topla poezija, ki nam je po belokranjski pesmi v sorodu) in Žgančeve priredbe narodnih. Malo veliko je bilo tega hrvatskega folklorja in se mi zdi, da folklor ne bo rešil naše kulture. Folklor v umetnosti je isto kar individualizem in zaljubljenost vase v življenju, umetnik naj išče sujeta v sebi, ne v kmetih... Še najbolj vesel je človek izmed hrvatskih mladih poleg intimnega lirika Grgoševiča resnega linearista Papandopula. Med slovenskimi skladbami sta nemara najbolj prijeli poslušalstvo pristni slovenski lirični mehkobe polni dve Ravnikovi skladbi, nanovo je oživela Adamičeva Vragova nevesta, Kogojevi Vrabci so pa bili nekak monstrum pevskih težkoč.

Brez dvoma je Učiteljski zbor v kratkih petih letih ogromno napredoval. Odkar je zadnjič pri nas nastopil pa do sobote je pa napravil energičen skok dalje (očividno je češka turneja bila lepo bodrilo za razmah) in ga moremo uvrstiti brez pridržka med prve zbore v državi. Blizu osemdeset pevcev ima zbor, ima močne soprane, lepe base, altov pa tako lepih nisem še nikoli čul. Intonacija je bila sigurna, dinamika izvrstna, vokalizacija eksaktna, prednašanje uprav idealno in skoro ne bi verjel, da je ta zbor star komaj pet let. Nekaj stvari, n. pr. Vragovo nevesto, Lajovčeve Žabe, Papandopula i. dr. je zbor pel v vseh ozirih tako da ga moram v pevskotehničnem oziru vzporediti z našo Matico iz njenih najboljših časov pod Hubadom. Vse pa je bilo doživeto in prečuteno podano in do kraja pretehtano in obdelano, kar smo čutili še tedaj, ko je bil zbor že precej utrujen od dolgega programa. Zbor ima še lepo prihodnjost pred seboj, preteklost pa zelo častno, ta preteklost je ena sama pot navzgor, kratka pa strma.

Koncert je bil srednje obiskan. Naša opera bi bila svojo predstavo Učiteljskemu zboru na ljubo lahko odpovedala. Pa je bilo petje hvaležno sprejeto in je treba reči, da je pri vseh pošteno mislečih ljudeh Učiteljski zbor, če prej ne toliko, sedaj prodrl na vsej črti.

V nedeljo je bil v Unionu mladinski koncert z nekoliko skrajšanim programom. V.

Matija Bravničar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski

V nedeljo 11. t. m. je bila v ljubljanski operi dolgo pričakovana premiera Bravničarjeve tridejanske opere na znani Cankarjev tekst. Premiera je bila nabito polno obiskana in živahno sprejeta. Reči je treba, da so vsi izvajalci z dirigentom, režiserjem in inscenatorjem vred storili do zadnjega vse, kar je bilo v njih močeh, za prodor tega našega novega opernega dela in smo ga res dobili nadpovprečno podanega.

Bravničar je pravzaprav reproduktor in kot komponist samouk; opera mu je bila dobra šola, vzgajal se je pa, kakor se da sklepati, zlasti ob impresionistih Pucciniju, Musorgskem, zdi se mi, tudi Prokofjevem. Malo skeptični smo bili, ko smo čuli o dovršitvi te opere, glede nje notranjega problema. Podpisani sem jo lani v DiS analiziral in prišel do zaključka, da ta miselna Cankarjeva tvorba ni nič pridobila, če si jo s senzualistično glasbo podslikal in podčustvoval in iskal v besedah štimung. Bistvo Pohujšanja tiči v okvirju miselnega, bistvo Bravničarjeve muzike pa v okvirju neke čutnomehkužne lirike po vzorcu pozne romantike in impresionizma, in to dvoje notranje ne gre skupaj (v nekoliko je izjema drugo dejanje, ki nudi res par liričnih mest) in se sedaj vprašam, kaj je Pohujšanje s to glasbo sploh pridobilo, oziroma kaj novega nam je z glasbo o Cankarju povedal Bravničar. Na tejle notranji diskrepanci boleha to delo, kar estetski šolan človek čuti iz njega ves čas.

V ostalem je Bravničar z glasbene plati predvsem akordik kolorist dvanajstpoltonske veroizpovedi. Giblje se nekje na meji med tonaliteto in atonaliteto, linijo je pa popolnoma črtal iz svoje glasbe, tako dosledno, kakor tega najdivjejši impresionizem ni napravil. »Forme« Bravničar ne pozna ne harmonične, ne linearne, ne kompozicijske, nego ilustrira od besede do besede, od občutja do občutja in je vse skupaj ena sama ogromna improvizacija in kalejdoskop, ki slika, čustvuje, karikira in kolorira. Če se čemu v glasbi more reči skrajni naturalizem, senzualizem in individualizem, potem je ta glasba vredna te opredelitve, in če se moderna idealistično misleča struja proti čemu bori in tepe, se bori proti temule stilu. Nič manj vreden pa zato ni ta Bravničarjev prvenec, ki ga naravnost spoštujem kot prvenca, s stališča invencije in fantazije, kolorističnega in instrumentacijskega talenta, ki se v njem kaže. Kljub načelni estetski napaki, ki jo delo v sebi ima, je delo Bravničarju gotovo v čast in mu moram k njemu čestitati, želeč mu nadaljnjega razvoja v sfere, ki jih današnja kulturnost od glasbenika zahteva.

Delo je z izredno ljubeznijo naštudiral gospod Neffat, režiral pa g. Debevec, ki mu gre zasluga, da je postavil na naš operni oder, se mi zdi, prvo eksaktno režirano stvar sploh... Tudi inscenator g. Vavpotič je storil v svojem okvirju veledelo, da ne zamolčim solistov gg. Betetta (župan), Janka (Kobar), Zlodeja (Kovač), Jacinte (Staller Stotter), dalje Grbe, Mohoriča, Perka, Simončiča, Pečka, Gostiča, Spanove, Medvedove in Ramšakove, ki so vsi storili, kar so mogli. O posameznih kreacijah bi rad pisal še po reprizi. V.

Mladinska proslava materinskega dne v gledališču

V soboto popoldne so gojenke osnovne in srednje šole na mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani uprizorile M. Grošljeve pravljično igro »Dve Marički ali Brez mamice«. Pri igri so sodelovali tudi nekateri akademiki, vodstvo igre pa je bilo v rokah pisateljice gdč. Grošljeve same. V operi, ki so jo docela napolnili otroci s svojimi mamicami, je bilo veselja, priznanja in ginjenja, kajti igra »Dve Marički« ima polno veselih, ganljivih in podučnih prizorov. Gdč. Grošljeva ima v svojih igricah, ki se seveda ne kosajo z umetnostjo, veliko gibkost izraza, zna najbolj preprosto sredstvo porabiti za nov vesel domislek, naj bo to šegava rimana pesemca na znano narodno melodijo ali pa znane situacijske smešnice z novo, drobno veselostjo. Posebno sta ugajala oba lakajčka s svojo zaobljubo treznosti in pa simbolno rajanje s srcem. Vsa prireditev je imela veselo, domače lice in smo prirediteljici prav hvaležni za njeno požrtvovalnost in neumorni optimizem, s katerim poživlja naše skromno mladinsko gledališče.

Errata corrige! V sestavku »Iz primorske književnosti« v tej rubriki, natisnjenem v »Slovencu« dne 10. t. m., se je vrinila debela pomota, ki je ni kriv naš književni referent iz Belgrada, ampak mi, ki dotičnega stavka v naglici nismo razumeli in ga prekorigirali tako, da je postal Silvio Pellico Hrvat. Dotični odstavek se mora glasiti: **»Žalostno--tragična je zgodba o hrvaškem Silviju Pelliku — Mateši Kuhačeviču, ki so ga pet in dvajset let...« itd.**

Iz društvenega življenja

Predavanje o Severni Škotski priredi Turistovski klub Skala v sredo dne 14. maja v sejni sobi Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu. — Krasote severnih dežel so razmeroma zelo malo poznane. Zdravo in ostro podnebje samotnih hribovitih krajev in otokov ter nepregledno hladno morje in bele noči, imajo veliko privlačnost za onega, ki jih enkrat upozna. Izredno je Škotska bogata v zgodovinski in prazgodovinski romantiki. Dežela Macbetha in Stuartov, kolonija junaških Vikingov hrani mnogo zanimljivosti, katere nam bo v kratkem predavanju podala Miss Copeland s spremljevanjem krasnih diapozitivov. Dodatno k predavanju bo pokazanih več slik iz Galeških hribov, ki tvorijo alpsko skupino v zapadnem delu Anglije. K predavanju so vljudno vabljeni vsi člani in prijatelj Skale. — Odbor.

Pevski zbor v Rokodelskem domu pod vodstvom g. prof. M. Bajuka ima vajo danes zvečer ob 8. Vsi gg. pevci, ki hočejo sodelovati pri proslavi društvene 75letnice, ki bo 14. in 15. junija t. l., naj se zanesljivo udeleže današnje vaje.

Pevski zbor Glasbene Matice: Danes ob 20 važna vaja vsega zbora. V sredo 14. t. m. nastop v Filharmoniji. — Odbor.

Razpis

Društvo »Trgovski dom« v Ljubljani razpisuje oddajo

ključavničarskih, slikarskih, pleskarskih, steklarskih, parketnih in tapetniških del

v palači »Trgovskega doma« v Simon Gregorčičevi ulici v Ljubljani. Vsi potrebni podatki se dobijo od 15. t. m. dalje med uradnimi urami v tajništvu gremija trgovcev — Beethovnova ulica 1 v Ljubljani. Ponudbe, ki morajo biti opremljene v smislu razpisa, je vložiti do 24. t. m. do 11 dopoldne pri Gremiju trgovcev v Ljubljani.

Društvo »Trgovski dom« v Ljubljani.

Držav. razredna loterija

...čilo iz kolekture Ant. Golež, Maribor, Aleksandrova cesta 42. — Žrebanje V. razreda 19. kola drugi dan, dne 9. maja 1930. Izžrebani so bili sledeči dobitki (za event. tiskovne pogreške se ne odgovarja.)

Din 20.000 št. 1087, 24.445.

Din 10.000 št. 14.928, 75.704, 77.570.

Din 4.000 št. 6254, 52.869, 85.552, 87709.

Din 2.000 št. 2850, 7226, 7514, 9863, 14464, 21593, 25043, 26584, 34279, 36900, 40041, 41681, 44471, 46626, 49388, 49.578, 53604, 54459, 54590, 60733, 61744, 63285, 65910, 67054, 68643, 69310, 70275, 70622, 75.473, 77405, 77523, 77909, 80057, 84510, 86127, 88144, 94818, 96359.

Ali ste že poravnali naročnino?

Laboratorij »ALGA« Sušak

sprejema vsak dan veliko število zdravniških in zasebnih priznanj, kakor tudi fotografij, v katerih nam vsi navdušeni pišejo o naglem in izrednem okrevanju z Energin-železnatim kina-vinom

V KRVI JE ZDRAVJE! Samo močna, čista in zdrava kri lahko brani in vzdržuje naše telo. — V tem najboljšem letnem času je krepljenje krvi potrebno vsem otrokom, vsem odraslim, ki so MALOKRVNI, BLEDIČNI, NIMAJO TEKA, IMAJO SLABE ŽIVCE, NEMIRNO SPANJE itd. KRI potrebuje hranilnih sredstev, ki vsebuje o železo. Eden tak preparat poznajo vsi zdravniki in ga je preizkusilo na tisoče ljudi, preparat, ki se dobi v vseh lekarnah in drogerijah pod imenom

Energin železno kina vino

»ENERGIN« potrebuje vsak deček in deklica med 12 in 15 letom, v dobi hitrega razvoja, ker je to doba, ko morata imeti MOČNO, ZDRAVO IN ČISTO KRI. »ENERGIN« potrebuje vsak šolo obiskujoči otrok. — V lekarnah: 1 polliterska steklenica Din 40·—

Po pošti razpošilja: **Laboratorij »ALGA« - Sušak.**

3 velike steklenice »ENERGIN« Din 128·—, 6 velikih steklenic »ENERGIN« Din 248·— 1 velika steklenica zastonj

»Ljudska knjižnica« iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE. 30 Din, vez 42 Din — 30. zvezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE. 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami). 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reimmichl, ZAGORSKI ZVONOVI. — Slavič, NA SINAJ. 30 Din, vez. 42 Din. — 33 zvezek: Bridges, NA POMOČ. 30 Din, vez. 42 Din — 35. zvezek: Brackel, CIRKUSKI OTROK. 28 Din, vez. 40 Din.

Maurice Constantin Weyer: 28

Človek se sklanja čez svojo preteklost . . .

Vpregel sem se torej v nove sani, na katere sem položil mrtvo truplo, in za menoj sta — hvala Bogu — obe vpregi poslušno in stoično vlekli oba tovora. Križema čez prsi zvezana jermena sta mi jemala skoraj sapo. Mrtvec ni klečal le gosposko na moji volji, tiščal je tudi na moje prsi in rame, pritiskal proti bokom in na kolena. Postal je moj tiran, kakor sem bil jaz tiran svojih psov.

V daljavi so tvorili volkovi naše spremstvo. Če bi prišli bliže, bi se ne mogel zoperstaviti izkušnjavi, da enega počim. Dejal sem si, da bi to morda ostale ustrahovalo. A držali so se previdno v precejšnji razdalji, v negotovosti, da li je tu sploh kaj dobiti, ali nič. Videl sem, kako so se križali v svojem lahnem diru, kako so se ustavljali, ozirali in obračali, videl sem jih sedeti na nekem griču kakor pse, tako da bi si človek mislil, da vidi njih ostra ušesa. Potem so izginili za snežnim nasipom, v katerega varstvu so se plazili, da so za miljo naprej zopet prilezli na dan. Eden je bil tako predrzen, da je mirno sedel, dokler se mu nismo približali na kakih šestdeset korakov. Ustavil sem se, vzel karabinko, ki sem jo bil privezal zraven mrliča. Ko sem baš hotel počiti, se je dvignil in počasi odšel — tako da ni bilo vredno zapraviti naboj na tako negotovem cilju.

*

Tako sem taval naprej. Podnevi previdno, v vedni pripravljenosti... ponoči skoraj brez spanja. Mrtvec me je tesno držal v objemu, lakomen moje krvi. Čutil sem, da hujšam. Že na tem sem to videl, ker so se moje snežke manj pogrezale v sneg. S tem pa je trpela tudi gaz za sledeče sani, ker je bila premalo trdna. Najhujše je bilo, da so imeli psi že vnete noge. Ko smo zvečer taborili, sem moral prihranjevati masti od svojega lastnega dela. Raztopil sem jo med svojimi dlanmi, sklonjen čez siromašen ogenj, ob katerem mi je hrbet ledenel, ne da bi se vsaj spredaj mogel ogreti. Trudil sem se, potresavati z mišicami in udi kakor živali, da se ugrejem, a zaman. Ko je postala mast mehka, sem namazal ž njo hudim psom — ki so me v zahvalo skušali ugrizniti — nogé. Nato so se zvili v klobčič, lizali mast ter izlizavali ranjena mesta... Res sem se rešil volkov, a zato sem izgubil hosto. Skrbno sem gledal, da bi kje zapazil kako znamenje vegetacije. S trudom sem grebel sneg, da najdem vsaj toliko kuriva, kolikor ga potrebujem za čaj. Moja zaloga svežega mesa se je vznemirljivo zmanjševala. Razdelil sem svoj pemunikan na posamezne porcije — jaz, ki sem bil dvojne porcije vajen! Posledica tega je bila, da sem se pri vsakem najmanjšem naporu opotil in da mi je bilo srce do vratu in da se mi je napravila trepetajoča koprena pred očmi. Še sem se zavedal svoje zdelanosti in izčrpanosti, a hkrati sem tudi vedel, da še nadalje uničujem svoje sile. Dokaz temu mi je bil moj sicer tako razsežni korak, ki je postajal krajši... Zapazil sem, da postajam čezdalje bolj razdražljiv, da se ob vsakem najmanjšem šumu zdrznem in da me obliva po hrbtu mrzla grozna zona. Časih se mi je zdelo, kakor da se mi ježijo imaginarni lasje na hrbtišču kot so jih gotovo pred desetimi tisočletji imeli naši predniki, ki so prebivali v jamah. To vam je šlo gori do tilnika in je nabijalo moje lase na neznosen način z elektriko. V tistih dneh se me je polastila divja želja, da rešim za vsako ceno svoje življenje in žrtvujem mrtvo truplo. A tega ni maralo; vsako jutro je zahtevalo z neizprosno trdovratnostjo, da mu posvetim vso svojo pozornost. Prišel sem tako daleč, da sem ga začel sovražiti, tega neusmiljenega gospoda, ki me je tiral v smrt, da bi družbe ne pogrešal. Psoval sem ga na najsurovejši način, tako da so še moji psi potegnili rep med noge... Prijelo me je blazno poželenje, da bi ga tepel, da bi ga suval v njegove zledenele boke. Le z naporom sem se vzdrževal...

*

Prišel je dan, ko ni bilo ničesar za pod zob. Premetal sem prtljago mrtvega tovariša in sem skuhal nazadnje v svoji stiska stare »mokassine« (indijanska obutev), ki sem jih tam našel. Ta nečedna čorba mi je vendarle dala toliko moči, da sem prišel dvajset milj naprej.

Psi so se začeli meriti s pogledi. Če bi moj bič ne bil pozoren, bi se bili raztrgali med seboj. A vendar nisem mogel ubraniti, ko je drugi pes čelnika zahrbtno ugriznil v nogo. Morda se je nadejal, da bom dopustil ranjenca odreti in požreti. A jaz sem z bičem švigal, izpregel psa čelnika, da mu dam poslednjo priložnost. Bil je žilav veteran — saj je samo z menoj napravil že tri potovanja —, in če je sploh bila kaka možnost, da si reši življenje, sem vedel, da jo bo našel.

Oči so mu bile zalite s krvjo, besen je bil, da so se mu dlake ježile — in je trapal poleg vprege. Za ostalo trojico je postal tovor le toliko težji.

Moral bi bil ostaviti polovico kož — seve, delež mrtvega tovariša. A mrtvec je gospodovalno tirjal, da peljem njegovo lastnino do določenega cilja ter jo oddam njegovemu dekletu. Od svojega deleža se pa jaz ločiti nisem hotel. Sedmorica pasjih okostnjakov je morala vlačiti — sedmorica in jaz.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Geodeta-praktikanta
čez poletje Vam preskrbi Akademski klub Geodetov, Ljubljana, univerza.

Uradnik
strojepisec, vešč slovenščine, italijanščine, angleščine, francoščine in arabščine išče službo — najraje v hotelu ali večjem podjetju. — Salvo Cotich — Sv. Lenart v Slov. goricah.

Kontoristinja
absolventinja Legatovega učnega zavoda s prav dobrim uspehom, želi kot začetnica v službo. Ribnica - Hudikot na Pohorju št. 43.

Perfektna strojepiska
prosi službo kjerkoli. Nastopi lahko takoj. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju.

Službo dobe

Vajenca
krepkega, sprejmem takoj za kovaško obrt. Hrana, stanovanje v hiši. Jožef Flander, kovaški mojster, Železniki.

Za kleparsko obrt
sprejmem poštenega in pridnega fanta z dežele ali iz mesta. Hrana in stanovanje po dogovoru. Stanko Grašič, klepar, Kranj, Glavni trg 179.

Vajenca
za pekovsko obrt, krepkega in zdravega, z vso oskrbo v hiši, sprejmem. Ponudbe na podružnico »Slovenca«, Jesenice.

Učenke za perilo
in za vezenje se sprejmejo. Ponudbe pod »Pridna 101« na upravo.

Mesarsk. pomočnika
pridnega in vestnega — sprejmem. - Ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod šifro »Pomočnik« št. 5468.

Iščem mlinarja
za kmečki mlin. Nastop takoj. Štular Franc, Prezrenje, p. Podnart.

Več pomočnikov
soboslikarskih, dobrih — sprejme Joško Majhenič, Rožna ulica 8, Ljubljana.

Kupimo

Pločevinast dimnik
kupimo — 16 do 20 m višine, iz pločevine, 4—5 mm debele, zunanji premer 60 cm, nitan, ne varjen, iz 3—4 metrskih komadov, brez ali z zasidranjem. Ponudbe z navedbo najnižje cene brezhibnega dimnika upravi »Slovenca« pod šifro: »Dimnik« št. 5539.

Krhljiko in belo jelšo
za smodnik za smodnišnico Kamnik, večjo množino, kupi Trobevšek v Kamniku.

Prodamo

Dieselmotor
30 HP. se proda po ugodni ceni. Vprašati na upravo »Slovenca« pod »Dieselmotor« št. 4158.

Stavbna parcela
na Glincah, primerna za stanovanjsko hišo — se ugodno proda. Naslov pove uprava časopisa pod št. 5456.

Pianino — črn
skoraj nov, ceno naproda]. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5479.

Otroški voziček
se proda. - Naslov pove uprava »Slov.« št. 5505.

Remington
pisalni stroj ceno naprodaj. I. Pavšek, Gradišče 11/I.

Fiat 509 A.
v brezhibnem stanju, prodam. Informacije od 13 do 15: Vodmatska ulica 3.

Elektromotorje
transformatorje — razne stroje — elektromaterijal — aparate — popolnoma tovarniško nove iz zaloge bivše firme »Transformator«, prodaja po znatno znižani ceni Vojnović & Cie. Skladišče Ljubljana — Glince.

Puhasto perje
kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. - Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. **L. Brozović, Zagreb,** Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Posestva

Prodam posestvo
5 minut od Ptuja, hišno in gospodarsko poslopje. - Pojasnila daje ekspozitura »Slov.« v Ptuju.

Štiri posestva
se prodajo v okolici Maribora od 6—20 oralov. Cena se izve pri Feliksu Drosku, Zimica, p. Sv. Barbara pri Mariboru.

Paromlin z žago
polnojarmenik - velepromet - ugodno proda Zagorski, Maribor, Tatenbahova ulica 19/II.

Mlin
navadni ali umetni, za kmečko mletev, na prometnem kraju, iščem v najem ali na račun. Ponudbe je poslati pod »Najemnina« štev. 5231 na oglasni oddelek »Slovenca« v Ljubljani.

Enonadstropna vila
v lepem kraju Slovenije, z 9 sobami, vrtom, parkom, gozdom, zemljiščem, se ugodno proda. Pojasnila daje g. Grosek, gostilničar, Hoče pri Mariboru.

Lepo posestvo
primerno za gostilno in lesno trgovino, se kupi na prometnem kraju, po možnosti blizu železnice, do 10 oralov posestva, poslopja v dobrem stanju, najrajši na progi Celje—Dravograd. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5538.

Stanovanja

Lepo stanovanje
3 sob s kopalnico, v novi hiši v Ljubljani, ugodno oddam onemu, ki mi more plačati najemnino za nekaj časa naprej. Ponudbe na upravo »Slovenca«, pod »Predplačilo« št. 5473.

Kot sostanovalko
sprejmem starejšo gospodično ali vdovo brez otrok. Naslov v upravi pod št. 5552.

Pouk

V nemščini
daje otrokom pouk gospodična, katera jih ljubi; gre tudi na dom. Ponudbe pod »Rosman«: na Agent. in komis. trgovino, Ljubljana, Študentovska ulica 7.

Šoferska šola
I. oblast. konc., **Čamernik,** Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Vnajem

Trgovski lokal
v naši palači na vogalu Miklošičeve ceste in Pražakove ulice (sedaj v najemu Cosulich Line), se odda s 1. avgustom 1930 v najem. Podrobni pogoji na razpolago pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani, Gledališka ulica 8.

Trgovina
z mešan. blagom na prometni cesti v Ljubljani - se zaradi družinskih razmer takoj odda. Stanovanje se lahko preuredi zraven. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5506.

Razno

»Schaffhausen«
precizne žepne ure. Ivan Pakiž — Ljubljana, Pred škofijo št. 15.

Ure za birmo
nudi najcenejše Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred škofijo št. 15.

Foto Holynski
Ljubljana, Dunajska cesta štev. 6. - Solidno delo! Hitra postrežba!

Krušno moko in rženo moko
vedno svežo,
kupite zelo ugodno pri
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.

Vezenje
nevestinih oprem, zaves, pregrinjal, najcenejše in najfinejše Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. — Entlanje ažuriranje, predtiskanje takoj.

Tesan les
popolnoma suh, za takojšnjo uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi »Ilirija«, družba z o. z., Dunajska cesta 46. — tel. 28—20.

J. Maček
Ljubljana, Aleksandrova c. 12
v oblekah in površnikih
najcenejši.

REUMATIKI
preskrbite si še danes 1 steklenico
ALGA
in že zjutraj boste vstali
PREROJENI
V lekarnah in drogerijah 1 steklenica ALGE Din 16.—

Klavirji!
Preden kupite klavir, si oglejte mojo bogato zalogo prvovrstnih klavirjev. Prodajam najceneje, na najmanjše obroke, z garancijo, brez vsakega pribitka ali vračunanja kakršnihkoli obresti. Izposojevalnica! **Warbinek,** Ljubljana - Gregorčičeva 5 (v bliž. Glasb. Matice).

Obrt

Orgle-harmonije
izdeluje, popravlja — in uglašuje tudi klavirje po izdel. orgel - Radovljica. nizki ceni. Anton Dernič,

Obč. Moste pri Ljubljani
razpisuje dvoje službenih mest, in sicer: **OBČINSKEGA DACARJA** za pobiranje občinskih trošarin na alkohol z nastopom 1. junija 1930 — in **ŠOFERJA** za motorno škropilnico, ki mora biti izučen ključavničar, event. mehanik. — Prošnje, opremljene s spričevali usposobljenosti in dosedanje zaposlenosti ter z navedbo plače je vlagati pri **Županstvu v Mostah do 17. maja 1930.**

Dvokolesa
teža od 7 kg naprej

uajlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpriprostejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji pneumatika, posamezni deli. Velika izbera, najnižji cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.
„TRIBUNA" F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovška c. št. 4.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naš srčnoljubljeni in dobri soprog, oče, ded, brat, stric in svak, gospod

Friderik Olifčič

posestnik, trgovec, gostilničar, imetnik reda sv. Save

dne 11. maja po daljšem trpljenju, previden s svetotajstvi za umirajoče, izročil svojo plemenito dušo Gospodu.

K večnemu počitku spremimo predragega v sredo dne 14. maja ob 9 dopoldne.

Na Bohinjski Beli, dne 12. maja 1930

Žalujoča družina OLIFČIČEVA in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA. Podpisana rodbina se tem potom najiskreneje zahvali za premnoge dokaze sočutja ob smrti naše srčno ljubljene mame

Marije Zaletel

Zahvalo izrekamo čč. gg. duhovščini, zlasti pa g. dr. Rantu za trud in skrb polajšanja njenih bolečin. Obenem se zahvalimo za poklonjeno cvetje »Sokolu«, ter vsem ostalim.

Vsem najlepša hvala, ki so pokojnico obiskovali in jo v tako obilnem številu spremili na njeni posledji poti.

Škofja Loka, 12. maja 1930.

Žalujoča rodbina ZALETEL.

ANČI PIHLER naznanja v svojem, v imenu svojih otrok **ANICE** in **BETICE** in ostalih sorodnikov pretužno vest, da je njen iskreno ljubljeni soprog, oziroma oče, brat, stric in svak, gospod

August Pihler

šef računovodstva ljubljanske univerze in upravitelj dr. Oražnovega dijaškega doma

nenadoma v 46. letu starosti umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 14. maja t. l. ob 4 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 12. maja 1930.

Rosa grofica Barbo pl. Waxenstein roj. **grofica Sternberg,** naznanja v svojem, v imenu svojih otrok **Roberta, Gertrude grofice Pace, Edeltraud baronice Winzor** in **Marie Stelle baronice Mattencloit-Ubelli** in ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njen iskreno ljubljeni soprog oziroma oče, stari oče in tast, gospod

Josef Anton grof Barbo pl. Waxenstein

graščak na Rakovniku, ritmojster v ev., bivši državni poslanec, deželni odbornik kranjski, itd., itd.

dne 11. maja zvečer nenadoma v Novem mestu umrl.

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek 15. maja t. l. po slovesni blagoslovitvi v grajski kapeli na Rakovniku ob 10 dopoldne na pokopališče v Št. Rupertu, kjer se bo položilo truplo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Grad Rakovnik,
pošta Št. Rupert pri Mokronogu,
dne 12. maja 1930.

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

5 × 365 = 1825 Din!
Toliko pokadite na leto, če porabite na dan 5 Din! Ali ni škoda? Pustite kajenje, ki Vam škoduje na zdravju in denarju! Nikoprost, ki stane enkrat za vselej s poštnino vred 76 Din, Vas odvadi kajenja takoj! G. Nikeln Martin, Farna vas 24, p. Prevalje, piše: »Učinek je bil naravnost nepričakovan!« Kdor naroči 5 steklenic, plača samo 280 Din. — Josip Lindič, Ljubljana, Komenskega 17/b.

Semenski fižol
pravi ribniški, koks in mandalon, ima na zalogi **Fran Pogačnik, Ljubljana,** Dunajska cesta 36.

Zahvala

Vsem, ki so nam na katerikoli način izrazili sočutje ob prebridki izgubi naše nepozabne soproge, mamice, svakinje in tete, gospe

Martine Olup

se tem potom najiskreneje zahvaljujemo.

Zlasti se prisrčno zahvaljujemo prečastiti duhovščini, gospodu županu dr. Dinko Pucu in vsem gg. občinskim svetovalcem, darovalcem krasnih vencev in cvetja, pevskemu zboru »Ljubljana«, »Slavec« in vsem ostalim gg. pevcem za ganljive žalostinke in končno vsem prijateljem in znancem, ki so blago pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni poslednji poti.

V Ljubljani, dne 12. maja 1930.

Žalujoči ostali.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.